

Samrådsredogörelse

Detaljplan för Torsboda 1:2 m.fl Industriområde för energitintensiv etablering Timrå kommun

Ett samråd för detaljplanen har pågått under perioden 2021-12-01 till 2022-01-14. Under den perioden har 22 yttranden inkommit på planförslaget.

Ett samrådsmöte har hållits i Söråker folkets hus 2021-12-08. Under mötet kom ca 30 besökare som kunde ställa frågor till representanter från kommunen och Timrå Invest AB.

Synpunkter från statliga myndigheter

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen anser att planförslaget saknar redovisning av

1. dess påverkan på riksintresset för kommunikationer enligt 3 kap. miljöbalken,
2. huruvida det kommer att leda till ett överskridande av miljökvalitetsnormerna för vatten enligt 5 kap. miljöbalken,
3. huruvida strandskyddet enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i enlighet med gällande bestämmelser, och
4. dess påverkan på medborgarnas hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen har därför inte möjlighet att bedöma om det kan komma att bli nödvändigt att överpröva detaljplanen enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen (2010:900).

Länsstyrelsens särskilda bevakningsområden

Riksintressen

Planområdet angränsar till E4 och Ådalsbanan som är väg respektive järnväg av riksintresse. Den riskbedömning som gjorts har inte beaktat vilka risker den föreslagna markanvändningen kan innebära för dessa riksintressen. Eftersom planförslaget möjliggör verksamhet där det kan komma att hanteras giftiga, explosiva eller på annat sätt farliga varor behöver dessa risker beaktas för att kunna bedöma att förslaget inte riskerar att påtagligt skada riksintressena.

En förutsättning för att förslaget ska kunna genomföras är att det anläggs en ny anslutning till E4. De anslutningar som finns idag är underdimensionerade och Torsbodabacken innebär redan idag problem för framkomligheten vintertid inte minst för tunga fordon.

De markförändringar som föreslås genom schaktning och utfyllnad inom planområdet kommer att innebära branta slänter mot E4 och Ådalsbanan. Det behöver klarläggas att dessa slänter kan utföras utan att påverka stabiliteten för dessa anläggningar, samt att det inte finns någon risk för ras från planområdet mot anläggningarna. Det behöver också säkerställas att genomförandet av planen inte innebär en ökad risk för sättningar.

Detaljplaneområdet ligger inom influensområdet för Sundsvall-Timrå flygplats som är en flygplats av riksintresse. Eftersom detaljplanen medger bebyggelse som är högre än 20 meter ska en flyghinderanalys göras. Kommunen bör också inhämta synpunkter från flygplatsen.

I planbeskrivningen framgår att kommunen i samråd med Luftfartsverket och Försvarmakten fått indikationer om att förslaget inte kommer att påverka flygplatsen. Det behöver beskrivas vad denna slutsats baseras på och vilka förutsättningar som har beaktats. Kommunen bör förtydliga att flygplatsen är ett utpekad riksintresse.

Kommentar: Ett möte har hållits tillsammans med Trafikverket för att hitta en lösning på en reglering i detaljplanen som säkerställer släntstabilitet. En planbestämmelse har därför tillkommit som uppfyller Trafikverkets krav på stabilitet enligt TK-Geo.

Flygplatsen har hörts i samrådet. En flyghinderanalys och en säkerhetsbevisning har genomförts vilket påvisar att den föreslagna markanvändningen är lämplig på platsen med vissa åtgärder t ex. hinderljus. Kommunen förtydligar i planbeskrivningen att flygplatsen är ett riksintresse.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget berör en sådan regional strukturfråga som kan ha behov av mellankommunal samordning och ser gärna att kommunen utförligare beskriver vilken mellankommunal samordning som görs i planarbetet. Länsstyrelsen ser dock i nuläget ingen risk att detaljplanen behöver överprövas på denna grund.

Kommentar: Hela projektet genomförs i samarbete med kommunerna inom Sundsvallsregionen.

Miljökvalitetsnormer

Den påverkan som kan uppstå på luftkvaliteten kommer till stor del att påverkas av vilken eller vilka verksamheter som etableras inom planområdet.

Tillkommande verksamhets påverkan på luftkvalitetsnormerna prövas enligt Miljöbalken. Länsstyrelsen ser ingen anledning att tro att grundförutsättningarna som ges av detaljplanen i sig innebär att miljökvalitetsnormerna för luft inte kommer att kunna följas.

Underlaget avseende de hydrogeologiska förutsättningarna förefaller vara förhållandevis omfattande och uttömmande. Viss kompletterande information bör dock tillföras för att säkerställa att till exempel de beräkningar för influensområde som angivits stämmer. Länsstyrelsen bedömer att rekommendationerna om kompletteringar som framförs i hydrogeologiskt PM är relevanta och ska genomföras.

Länsstyrelsen anser vidare att undersökningar för att fastställa hydraulisk konduktivitet och vattenströmningar i berggrunden behövs samt eventuella följande revidering och redovisning av influensområde krävs för en exploatering och lossställning av berg i den beskrivna omfattningen. Det behöver också klargöras för vad och om brunnarna i området används samt deras exakta läge. Detta påverkar vilken hänsyn till grundvattenkemisk påverkan som måste vidtas.

Kommentar: *Hydrologiskt PM har kompletterats med brunnar, exakt läge och användning. I samband med genomförande kommer vidare undersökningar att genomföras enligt instruktionerna för hydrologiskt PM för att fastställa hydraulisk konduktivitet och vattenströmningar i berget. Detta då det är först i genomförandeskedet som schaktdjupet är bestämt.*

Länsstyrelsen bedömer att planhandlingarna i stort tar hänsyn till kvantitet och kvalitet på vattenmängden som uppstår inom planområdet. Redovisade dagvattenlösningar förefaller väl dimensionerade och avvägda. Hänsyn bör tas till att infiltrationsbäddar och dammar kan sättas igen med tiden och effekten avta. Det är därför viktigt att redan initialt planera för underhåll av sådana anläggningar.

Processvatten och dagvatten bör tydligare åtskiljas i underlaget då dessa har olika ursprung och omfattas av olika regelverk.

Kommentar: *Av praktiska skäl för fastighetsägaren har processvatten och dagvatten hanterats i samma utredning. Utredning utgör underlag till detaljplanen och att processvatten också behövs i utredningen bedöms inte föranleda någon förändring i utredningens innehåll.*

I planbeskrivningen beskrivs att rening av dagvattnet sker i Torsbodabäcken och Norrån på sin väg mot Klingerfjärden. Det anges att dessa båda vattendrag saknar miljökvalitetsnormer. Det är inte acceptabelt att försämra vattenkvaliteten i ett vattendrag med hänvisning till att dessa saknar miljökvalitetsnormer. Även vatten som saknar förekomstindelning omfattas av ett grundläggande skydd och allmänna

hänsynsregler. Länsstyrelsen vill också förtydliga att Norrån är att betrakta som parallellfåra till vattenförekomsten Sörån och således del av Indalsälven och därmed även den är att betrakta som vattenförekomst med MKN. Utifrån detta behöver planhandlingarna kompletteras med vilka recipientvatten som finns och vilken påverkan planförslaget kan ha på dessa.

Kommentar: I planbeskrivningen samt dagvattenutredningen kompletteras texten med information om vattenförekomsten Indalsälven och påverkan på denna.

Strandskydd

Delar av området omfattas av det generella strandskyddet inom 100 meter från Torsbodabäckens strandlinje. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att det finns ett angeläget allmänt intresse av att genomföra åtgärden. Länsstyrelsen ser inte heller någon anledning att ifrågasätta att en åtgärd av motsvarande omfattning inte kan lokaliseras till en annan plats utanför planområdet inom ett rimligt avstånd från den nu föreslagna platsen. Kriterierna som avses i 7 kap. 18 c § punkt 5 Miljöbalken bedöms utifrån detta vara uppfyllda, vilket innebär att det finns särskilda skäl att upphäva strandskyddet.

En förutsättning för upphävandet är också att intresset av att genomföra detaljplanen väger tyngre än strandskyddsintresset. Torsbodabäcken beskrivs ha höga naturvärden. Kommunen behöver förtydliga betydelsen av dessa naturvärden i förhållande till strandskyddets syfte att bevara goda livsvillkor för växt- och djurliv för att klargöra att strandskyddsintresset är underordnat detaljplanens syfte.

Länsstyrelsen vill också framföra att inga byggnader får uppföras eller åtgärder som påverkar allemansrätt eller livsvillkoren för växt- och djurliv, som till exempel stängsel, får utföras inom det område med prickmark inom 100 meter från bäcken där strandskyddet inte upphävs. Det kan övervägas om denna mark bör utgöra allmän plats.

Kommentar: I planbeskrivningen är Torsbodabäcken beskriven som att den är klassad som naturvärdesklass 3- påtagligt naturvärde. I den typen av miljö är naturvärdet framförallt kopplat till vattenmiljön och den lövrika kantzonen som kan fungera som viktiga habitat för grod- och kräldjur och skydd för fåglar. Planbeskrivningen förtydligas med en beskrivning att det allmänna intresset att detaljplanera området för industriell produktion väger tyngre än strandskyddets syften inom det aktuella området.

Som tydligt framgår av planförslagets illustrationsbilaga, planbeskrivning och plankarta med bestämmelser så kommer ett större markarbete behöva göras för att tillskapa en ändamålsenlig plan

yta. För planens genomförande är det inte möjligt att skapa en sådan zon som Länsstyrelsen önskar. För planens genomförande behöver strandskyddet också upphävas inom den prickade marken för ändamålsenligt kunna hantera slänter och det inre verksamhetsområdet. Däremot justeras plangränsen något (ca 10 m) för att den tänkta nya dragningen av Torsbodabäcken ska kunna ligga inom strandskyddat område.

Hälsa och säkerhet

Området angränsar E4 som är en väg som utgör primär transportled för farligt gods, samt Ådalsbanan som är en järnväg där transport av farligt gods kan förekomma. En riskbedömning har gjorts för att bedöma de risker som transport av farligt gods kan innebära för planområdet. Bedömningen förutsätter en jämn fördelning av människor som vistas inom planområdet. Det är mycket troligt att det kommer att uppehålla sig fler personer inom vissa delar av området, och detta bör i någon mån hanteras så att människor i så liten mån som möjligt behöver vistas i de mest riskutsatta områdena. Länsstyrelsen ser dock inte att de risker som farligt gods medför innebär att bebyggelsen i stort blir olämplig.

Länsstyrelsen saknar en bedömning av de risker som verksamheten kan innebära för omgivande bebyggelse. Detta behöver också ingå i bedömningen av markens lämplighet. Avsaknaden av en sådan bedömning innebär att det saknas tillräcklig redovisning av förslagets påverkan på medborgarnas hälsa och säkerhet och risken för olyckor. Även om vilken verksamhet som etableras har stor påverkan på risksituationen, behöver planen hantera de grundläggande ramarna.

Kommentar: Riskutredningen har kompletterats med riskpåverkan för omgivande bebyggelse. I utredningens avsnitt 4.6 Riskpåverkan från tillkommande verksamhet görs följande bedömning:

”Planområdet är till största del omgivet av skogsmark. Det finns viss utspridd bebyggelse i den närliggande omgivningen, men närmaste tätbebyggda område är Söråker som ligger ca 1,5 km söderut. Detta innebär att persontätheten i omgivningen är låg och detta talar för att samhällsrisken kopplad till den tillkommande verksamheten skulle bli låg. Det finns inte heller några närliggande farliga verksamheter som skulle kunna medföra kumulativa effekter, d.v.s. att en olycka på den ena industrin initierar eller förvärrar en olycka på den andra.

Sammantaget bedöms det finnas goda förutsättningar för att anlägga industriverksamhet inom området utan att den tillkommande verksamheten medför oacceptabla risknivåer för omgivningen.”

Markföroreningar

Länsstyrelsen bedömer att det förorenade område som ligger i anslutning till planområdet är tillräckligt belyst i samrådshandlingarna och att risken för omfattande förorening i jord är låg.

Geoteknik

Det är av avgörande betydelse för lokaliseringsbedömningen att geotekniska säkerhetsfrågor avseende skred, ras och erosion klarläggs i detaljplaneskedet. Stabilitetsanalyser behöver utföras avseende förhållandena efter genomförandet med branta slänter mot väster och söder så att risken för skred och ras är godtagbar. En geoteknisk utredning behöver även utföras för övriga åtgärder som behöver utföras inom planområdet, så som schakt, markutfyllnad och omledning av Torsbodabäcken. Vid omledning av bäcken med vattenspeglar och öppna diken för dagvatten krävs utredning av totalstabilitet för både planområdet och intilliggande järnväg. Förekommande jordlager av silt och sand är erosionskänsliga och eventuell framtida erosion bör beaktas med avseende på områdets stabilitet. Risken för ras och blocknedfall vid branta partier som bildas inom planområdet behöver också beaktas.

Kompletterande geotekniska undersökningar bör genomföras, omfattande hållfasthetsparametrar i jordslänt mot befintlig järnväg.

Om kompletterande utredningar visar på geotekniska säkerhetsrisker ska nödvändiga åtgärder för att säkerställa markens lämplighet regleras i planen.

Kommentar: Efter möte med Trafikverket kommer en planbestämmelse gällande geoteknik att föreslås granskningsförslaget. Detta för att säkra upp stabiliteten för de slänter som tillskapas i närhet till järnväg och väg.

Buller

Frågan om buller kommer slutligen prövas vid en eventuell ansökan för miljöfarlig verksamhet hos miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen Västernorrland eller Mark- och miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt. Verksamheter kan variera stort i deras bullerpåverkan. Däremot är det positivt att Naturvårdsverkets riktvärden för industribuller innehåller specifikt för den verksamhet som används i bullerutredningen. Länsstyrelsen bedömer att detta underlag är tillräckligt för att visa att lokaliseringen är lämplig och att planen kommer att kunna genomföras med hänsyn till buller som uppkommer inom området. Länsstyrelsen anser dock att Naturvårdsverkets riktvärden ska kunna innehållas oavsett vilken typ av industri som etableras i framtiden. Det är viktigt att även inkludera buller från följdverksamheter såsom transporter.

Kommentar: Noteras.

Övriga synpunkter

Kulturmiljö

Länsstyrelsen känner inte till några fornlämningar i området. Området har dock en bra exponering med en del sandiga ytor där det skulle kunna finnas fornlämningar. På grund av den föreslagna exploateringen omfattning bör en arkeologisk utredning göras för att säkerställa att detaljplanen kan genomföras som planerat.

Kommentar: I samband med att planen genomförs har verksamhetsutövaren ett ansvar utifrån kulturmiljölagen att undvika eller begränsa eventuella skador på kulturmiljön. En utredning är möjlig att göra i samband med att marken görs iordning enligt planförslaget.

Naturmiljö och artskydd

Länsstyrelsen bedömer att naturvärdesinventeringen överlag är välgjord och ser inget skäl att ifrågasätta klassningen eller beskrivningen av området. Det bör dock utföras en kompletterande inventering inriktad mot rödlistade arter, och då särskilt glesgröe som tidigare påträffats i området. Det kan krävas artskyddsdispens om detaljplanen berör fridlysta arter.

Eventuell hänsyn som tas inom planområdet bör fokusera på de områden med högst naturvärden och att spara lövträd. Området ligger nära intill värdetrakten Alnö-Söråkerslandet som präglas av bland annat en hög andel lövträd. Eventuella kompensationsåtgärder kan med fördel fokusera på att gynna lövträd inom värdetrakten.

Mnemosynefjärilen har tidigare observerats i närheten av planområdet. Arten är starkt hotad och förekommer endast på ett fåtal platser i landet, däribland Medelpad. Länsstyrelsen bedömer att planförslaget inte påverkar bevarandestatusen för Mnemosynefjärilen.

Kommentar: I samband med att planen ska genomföras kommer ytterligare inventeringar genomföras i samband med att artskyddsdispenser behöva sökas från exploatören.

Gestaltning och landskapsbild

Det är positivt att kommunen tagit fram illustrationsmaterial för att visa hur genomförandet av planen kan påverka landskapsbilden. Illustrationerna är dock i huvudsak gjorda från ett fågelperspektiv, vilket inte ger någon tydlig bild av hur förslaget kommer att uppfattas för de som vistas i omgivningen. Länsstyrelsen skulle gärna se en mer systematisk analys av vilken påverkan som ett genomförande av planen skulle få på landskapsbilden.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att gestaltningen inte behöver regleras särskilt i planen, utan det är i första hand regleringen av byggnadernas volym som sätter ramarna för påverkan på landskapsbilden. Med hänsyn till den omfattande

volym som bebyggelsen föreslås vill länsstyrelsen understryka betydelsen av att byggnadernas gestaltning tas om hand i kommande bygglovsprövning.

Kommentar: Då området är mycket stort bedömer kommunen att det är viktigt att ge en helhetsbild över området så att man t ex kan jämföra byggnadsavtrycken med befintliga byggnader. Två st bilder visar området från markplan i Gryttjom och i personbil längs E4.

Planbestämmelser

Plankartan har en bestämmelse om största lutning. I planbeskrivningen framgår att lutningen vid till exempel vägar, diken och byggnader kan bli större. För att undvika problem vid tolkningen av planen bör kommunen överväga att förtydliga dessa generella undantag även i planbestämmelsen.

Kommentar: Genom att förklara planbestämmelsen i planbeskrivningen bör det inte finnas något problem vid tolkning av planen. Planbestämmelsen justeras till granskningsförslaget så att den innehåller en minsta lutning.

Trafik

En förutsättning för att detaljplanen ska kunna genomföras är att en ny anslutning görs till E4. Kommunen har lämnat utrymme för en sådan anläggning utanför planområdet. Kommunen bör så snart som möjligt träffa ett avtal eller avsiktsförklaring med Trafikverket där det framgår hur en trafikplats ska finansieras.

Kommunen bör också utreda en provisorisk lösning för transporter till och från området under byggtiden. En sådan lösning måste prövas i särskild ordning, endera via tillståndsprövning enligt väglagen eller genom särskilt avtal mellan kommunen och Trafikverket.

Kommentar: Ett pågående arbete med avtal och eller avsiktsförklaring med Trafikverket sker. I trafikutredningen finns också en lösning på transporter under byggtid.

Luftfart

Luftfartsverket äger utrustning för kommunikation, navigation och övervakning (CNS) vid flygplatsen. Planförslaget behöver utredas med hänsyn till påverkan på CNS-utrustningens radiotäckning. Se yttrande från Luftfartsverket.

Kommentar: En flyghinderanalys och en säkerhetsbevisning har genomförts vilken visar på att planförslaget är möjligt att genomföra bland annat med hänsyn till CNS-utrustning.

Prövningar enligt miljöbalken

Genomförandet av detaljplanen förutsätter ett flertal tillstånd eller anmälningar enligt miljöbalken, beroende av vilken verksamhet som etableras. Även om dessa inte formellt ingår i planprocessen, är de förutsättningar för att detaljplanen ska gå att genomföra, och länsstyrelsen vill därför uppmana kommunen att i största möjliga mån samordna miljöbalksprövningarna med detaljplanearbetet, och de bör också samordnas med varandra. Nedan följer en redogörelse avseende de tillstånd och anmälningar som länsstyrelsen bedömer kan komma ifråga.

Markavvattning

Det kan behövas tillstånd för markavvattning. Markavvattning berörs inte i planhandlingarna. Markavvattning innebär att man genomför åtgärder som permanent ändrar markens vattenförhållanden. Markavvattning är åtgärder som tar bort oönskat vatten genom dränering eller dikning, eller skyddar mot vatten, till exempel invallning. Om syftet är att permanent ändra markens lämplighet för ett ändamål, som till exempel för bebyggelse, räknas det som markavvattning.

Vattenverksamhet

Bortledning av grundvatten är en tillståndspliktig vattenverksamhet om det inte är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena. Om bottenytan i den del av vattendraget Torsbodabäcken som ska ledas om överstiger 500 kvadratmeter behövs tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap 9 § miljöbalken. Tillstånd till vattenverksamhet söks hos Mark- och miljödomstolen.

Utfyllnad och schaktning

Inom det aktuella området finns, förutom Torsbodabäcken, andra vattenområden i form av t.ex. våtmarker och diken, som ligger antingen inom området som ska fyllas eller i området där schakt behöver utföras. Dessa åtgärder innebär vattenverksamhet. Det framgår inte hur stor bottenyta vattenområde som berörs av dessa åtgärder eller hur kommunen bedömer att dessa åtgärder behöver prövas enligt 11 kap miljöbalken.

Kan en verksamhet eller en åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser enligt miljöbalken komma att väsentligt ändra naturmiljön ska anmälan för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken göras hos länsstyrelsen.

Biotopskydd

Det är viktigt att tidigt i planprocessen ta reda på hur naturmiljön påverkas och om den kan integreras i det kommande planområdet. Det finns inget hinder mot att anta en detaljplan som berör ett biotopskyddsområde men det krävs dispens från biotopskyddsbestämmelserna för att genomföra planen. Därför bör det redan i samrådsskedet i planbeskrivningen redovisas eventuella biotopskyddsområden, hur de påverkas och vilka särskilda skäl som finns för dispens. Det är även viktigt att det görs en redovisning av vilka kompensationsåtgärder som kan göras för att kompensera för de värden som går förlorade om biotopskyddsområden påverkas. Dispens från biotopskyddet prövas enligt miljöbalken. Länsstyrelsen bedömer att det finns åtminstone sju biotopskyddade objekt inom planområdet.

Vid planeringen är det viktigt att tänka på att biotoper kan tillföra värdefulla egenskaper i ett område. I stället för att ta bort en biotop kan de med fördel sparas inom eller intill det planlagda området för att bibehålla eller stärka till exempel estetiska värden, kulturhistoriska värden, naturvärden eller ekosystemtjänster.

Kommunen behöver beskriva naturvärdena inom biotopskydden, redovisa vilka objekt som kommer att skadas och vilka som kan undvikas och utreda alternativa utformningar av detaljplanen i de delar biotopskyddsområde skadas. Bedömning av naturvärden måste beaktas över hela året, t.ex.

förekomst av fisk, grod- och kräldjur. Det behöver även utredas om det finns rödlistade- och eller fridlysta arter i och/eller i närheten av biotoperna. Vidare behövs utredning av förslag till hur skada på biotop/-er kan kompenseras. Generell hänsyn avseende generella biotopskyddsområden bör tas tidigt i detaljplaneprocessen. Kommunen bör göra ansökan om dispens från det generella biotopskyddet tidigt, helst efter samrådet, innan utställning. Tänk på att normalhandläggningstiden för denna ärendetyp är 180 dagar. Länsstyrelsen ser också gärna att kommunen överväger planbestämmelser som skyddar de biotoper vars skydd upphör då markanvändningen ändras. Vid en ansökan om biotopskyddsdispens behöver kommunen tänka på att det krävs ett särskilt skäl för att kunna få en dispens beviljad. Dispens ska enligt praxis utfärdas restriktivt.

Kommentar: Planen ger förutsättningar för en exploatering av allmänt intresse genom att det skapas förutsättningar för en större industrietablering med betydelse för tillväxt och sysselsättning i hela regionen. För genomförandet av planförslaget kommer det att krävas stora markförändringar vilket kommer att påverka de biotopskydd som finns i området. Precis som Länsstyrelsen skriver behöver andra prövningar som inte kan regleras i detaljplanen också göras för planens genomförande. Kommunen bedömer att planbeskrivningen tillräckligt tydligt har beskrivit biotopskydden och att dispens krävs för detta. Kompensationsåtgärder bör hanteras i samband med prövningen om dispens. Som tydligt framkommer i planbeskrivningen och i dagvattenutredningen är ambitionen hög i arbetet med en omledning av Torsbodabäcken.

Kommunen bedömer att exploateringen bör vara av så stort allmänt intresse att det med tillämpning av 3 kap. MB kan utgöra ett särskilt skäl vid prövning av dispens från biotopskyddet.

Att skapa planbestämmelser för biotoper bedöms inte möjligt.

Trafikverket

Områdets anslutning till E4

Trafikverket bedömer att det är en förutsättning att det byggs en ny trafikplats med anslutning till E4 i båda riktningarna för att denna detaljplan ska kunna antas. Kommunen har tagit fram skisser var en sådan trafikplats skulle kunna placeras på E4 och en dialog har skett mellan kommunen och Trafikverket angående placering etc. Detta är en förutsättning som behöver framgå av detaljplanen. Det behövs också en avsiktsförklaring/avtal mellan kommunen och Trafikverket, där det framgår vem som tar ansvar för finansieringen av en sådan trafikplats.

I dagsläget finns det endast en enkel anslutning från E4 i norrgående riktning till det tänkta planområdet som gjordes när E4:an byggdes till 2+1 om för att angöra den s.k. endurobanan. Det är en anslutning som inte är acceptabel för den verksamhet som planeras inom detta planområde. Den s.k. Torsbodabacken på E4 har redan idag utmaningar med framkomligheten vintertid, särskilt för tyngre fordon.

Planbeskrivningen borde också redovisa att det finns planer på att utreda en provisorisk lösning under byggtiden. En sådan lösning måste prövas i särskild ordning, endera via tillståndsprövning enligt Väglagen eller genom särskilt avtal mellan kommunen och Trafikverket.

Kommentar: Ett pågående arbete sker för att ta fram en avsiktsförklaring eller ett avtal för trafikplatsen. Planbeskrivningen kompletteras med text om temporär trafiklösning under byggtid. Planförslaget kompletteras också med en villkorsbestämmelse som innebär att startbesked för byggnader inte kan ges förrän en planskild trafikplats vid E4 kommit till stånd.

Risker

En preliminär kvantitativ riskbedömning finns som en bilaga till planhandlingarna. Utgångspunkten i den bedömningen som är gjord är hur transporter av farligt gods på både E4 och Ådalsbanan kan påverka området.

I riskbedömningen saknas det helt hur de två riksintressena, E4 och Ådalsbanan, kan komma att påverkas av industriområdet med föreslagna avstånd till infrastrukturen. Eftersom föreslagen markanvändning för industriområde kan innefatta verksamheter som t ex. omfattas av Seveso-lagstiftningen måste man ta höjd för att det kan komma

hanteras farliga och/eller explosiva kemikalier/gaser som vid ev. utsläpp kan påverka riksintressena och dess trafikanter. Riskanalysen måste därför kompletteras med riskbedömningar hur riksintressena kan bli påverkade och skyddsavstånden till E4 och järnvägen måste anpassas utifrån det, dvs det föreslagna avståndet på 40 meter kanske inte är tillräckligt.

Kommentar: Riskutredningen kompletteras. För verksamheter som t ex. berörs av seveso-lagstiftningen behöver särskild utredning göras i samband med att en sådan verksamhet prövar möjligheten att etableras sig på platsen. Detta kan inte göras inom ramen för detaljplanen då seveso-verksamheter kan innebära vitt skilda innehåll. Säkerhetsavstånden till järnväg och E4 har inte förändrats efter kompletteringen.

Geoteknik

Ett omfattande schaktnings- och fyllningsarbete planeras för att skapa planområdet. Områdets höjd på markytan föreslås vara mellan 80- 100 meter över nollplanet. De stora fyllningsarbetena kommer att innebära branta slänter, både mot E4 och järnvägen. Det framgår inte av planbeskrivningen eller plankartan hur dessa slänter ska utformas, både gällande material och lutningar.

Utformningen av dessa utfyllnader och slänter måste utredas i planskedet för att säkerställa att E4:ans och Ådalsbanans stabilitet *inte* riskeras att påverkas. Skyddsavstånd till E4 och järnvägen måste anpassas utifrån det, dvs det föreslagna avståndet på 40 meter kanske inte är tillräckligt. Ett särskilt möte föreslås därför mellan kommunen och Trafikverket för att diskutera de geotekniska frågorna, och att dessa frågor är utredda innan granskningsskedet.

Kommentar: PM Geoteknik har kompletteras angående släntstabilitet. Ett möte har hållits med Trafikverket 2022-02-04. Under mötet framkom det att en planbestämmelse som kräver en släntstabilitet enligt Trafikverkets TK-geo är rätt väg i detaljplanen för att säkra upp kommande fyllnadsarbeten i området.

Hantering av dagvatten

Jordarter inom planområdet utgörs huvudsakligen av morän med inslag av berg i de östra delarna och marken har i huvudsak medelhög genomsläpplighet. Exploatering inom planområdet och ändring av markanvändning kommer att innebära stor förändring i utflödet från området, då markens infiltrationsförmåga försämras och vattnet rinner/när recipienten på kortare tid pga. högre vattenhastighet.

Enligt planbeskrivningen föreslås att avrinningsvägar genom planområdet förändras och hela området kommer att luta svagt från öst till väst med en generell lutning på 5 promille. Innebär detta att allt vatten ska hanteras genom förslagen dagvattensystem

vid ett skyfall? Är skyfallsstråket inom området direkt påkopplat till Trafikverkets Va-anläggning (järnvägsdiken och trummor) nedströms planområdet? För att dagvattenhantering ska fungera även vid 200-årsregn bör planområdet luta svagt i sydvästlig riktning mot dammarna. Detta p.g.a. att ett dagvattenledningssystem inte kan avleda dessa stora flöden. Avrinningen måste se till att allt dagvatten hamnar i de två dammarna i sydväst och inte belasta Torsbodabäcken, som sin tur belastar systemet nedströms.

Kommentar: Planen är utformad för att skapa förutsättningar för att allt vatten ska tas hand om inom planområdet och det föreslagna systemet. Markhöjder och marklutning är detaljplanens huvudsakliga reglering för att säkra upp möjligheterna till dagvattenhanteringen. Det går inte i detalj att reglera var dammar och diken ska vara då anläggningar kan skilja sig mycket från varandra.

I bilagan till dagvattenutredningen finns det föreslagna systemet väl illustrerat.

Trummorna nedströms planområdet har väldigt begränsad kapacitet och Trafikverkets avvattningsanläggningar (diken, trummor och dräneringar) är endast till för avvattning från järnvägen (trumman 2, 3, och 4). Trafikverket tar normalt inte emot vatten från andra verksamheter. Kommunen måste säkerställa dimensionering och utformning för dagvattensystemet med syftet att dagvattnet ska samlas och fördröjas inom planområdet för 200 – årshändelse enligt redovisade dagvatten system i utredningen.

Påverkan på trummorna nedströms under järnvägen bör förtydligas då det bara ligger en 500 BTG trumma under E4. Det har förekommit problem med att vatten inte har gått in i vägtrumman utan har följt vägöverbyggnaden E4 söderut och skapat erosion och sättningar på E4 bron i söder. Kommunen bör därför säkerställa att vattenförhållandet inte får försämrats nedströms och att trumman under E4 inte får ett ökat flöde. Det bedöms vara mycket osäkert och farligt att leda allt vatten från planområdet till en så liten trumma. Risk finns att anläggningar /bebyggelse nedströms kommer att påverkas negativt av förslaget dagvattensystem.

Flödesreducerande åtgärder i den nya dragningen måste säkerställas vid utförandet för att uppnå samma förhållanden som det befintliga.

Ett särskilt möte föreslås mellan kommunen och Trafikverket för att diskutera frågorna om dagvatten. Mötet bör förslagsvis ske vid samma tillfälle som då geotekniken diskuteras.

Kommentar: Ett särskilt möte har hållits med Trafikverket 2022-02-04 där både geoteknik och dagvatten har diskuterats. De förslag som tagits fram i utredningen för detaljplanen syftar till att behålla dagens naturliga flöden till Torsbodabäcken och inte skapa några nya vattenförhållanden som skulle kunna vara negativa för t ex. Trafikverkets anläggningar. En trummiuventering har

genomförts i området och den benämnda trumman 500 BTG är i själva verket en 1200 BTG. Den har således högre kapacitet än vad en 500 BTG skulle ha.

Lantmäteriet

Vägar inom planområdet

Lantmäteriet kan konstatera att det i nuläget inte finns planstöd för några blivande vägar inom planområdet. Om kvartersmarken delas in i flera olika fastigheter kommer det att behöva bildas antingen servitut eller gemensamhetsanläggning för väg. Det behöver tydliggöras i planbeskrivningen. Om det inte är klarlagt hur vägar ska anläggas behöver det tydliggöras i planbeskrivningen att viss del industrimark med bygg rätt kommer att behöva tas i anspråk för väg. Om de blivande fastighetsägarna inte är eniga om vilken mark som ska avsättas till väg kommer det att behöva prövas vid en lantmäteriförrättning.

Kommentar: Planens ambition och syfte är att skapa förutsättningar för en stor etablering inom samma fastighet. Som planen är utformad finns inga hinder för att i framtiden eventuellt utreda stråk för gemensamma vägar och dela upp fastigheten i flera mindre fastigheter.

Fastighetsgräns med osäkert läge i anslutning till kvartersmark

I planförslaget har kvartersmark för industri och tekniska anläggningar lagts ut i direkt anslutning till gränsen mot Rolandsbacke 3:4 och Gryttjom 2:18 samt järnvägsfastigheterna. Varken i grundkartan eller i registerkartan finns några inmätta gränspunkter angivna längs denna gräns. Lantmäteriet vill påminna om att detaljplanen inte påverkas om gränsen visar sig ha ett annat läge. Risken med att planlägga utan att ha koll på gränsens rätta läge är att antingen en del av kvartersmarken ligger på grannfastigheten eller att det blir en remsa mellan den planlagda marken och fram till fastighetsgränsen. I denna typ av fall, när gränsen är osäker, är det lämpligt att så snart som möjligt utreda gränsen och göra en gränsutvisning där man letar upp befintliga gränsmarkeringar. Visar sig gränsen vara juridiskt oklar krävs det en fastighetsbestämning för att bestämma dess läge. När gränsens läge är klarlagt kan därefter ev. anpassning av planen till fastighetsgränsens rätta läge göras.

Kommentar: Gränsen i det nordöstra hörnet mellan 3:4 och 2:18 ska enligt arkiv vara markerat i hörnet med en Råsten. Så är dock inte fallet då ingen sådan hittades i fält. Därför digitaliserades gränspunkten efter kartmaterial från Lantmäteriet som är upprättad 1995-96, diariern Y2 91327, aktbilaga KA. Medelfelet på digitaliseringen är ca 10 cm vilket får anses vara bra i detta fall.

Vad gäller gränserna längs med järnvägen finns inga gränsmarkeringar i fält. Här digitaliserades gränserna på samma sätt som ovan beskrivet.

Genomförandetid bör anges i anslutning till planbestämmelserna

Planens genomförandetid framgår av plankartan som en egenskapsbestämmelse, Vid framtagande av detaljplaner som följer Boverkets föreskrifter respektive allmänna råd BFS 2020:5 respektive 2020:6 behandlas genomförandetid inte som en planbestämmelse. Det anges dock i konsekvensutredningen till BFS 2020:6 på s. 24. *”Genomförandetiden är inte en planbestämmelse men informationen om vilken genomförandetid som gäller behöver tydligt framgå av detaljplanens redovisning. Genomförandetiden kan därför, trots att det inte är någon planbestämmelse, redovisas under en egen rubrik i listan med planbestämmelser.”* Boverket föreslår i det allmänna rådet, avsnitt 2.1, att rubriken ovanför texten om genomförandetiden ska vara ”Genomförandetid”. Rubriken placeras lämpligen sist, under planbestämmelserna.

Kommentar: För att hålla isär planbestämmelser och upplysningar bedöms den rätta vägen att gå vara att enbart ha informationen om genomförande tid i planbeskrivningens avsnitt ”genomförande frågor”. Planbestämmelsen utgår till granskningsförslaget.

Fastighetsförteckningen

Av fastighetsförteckningen framgår att Torsboda 5:9 och 5:27 är berörda fastigheter inom planområdet. Lantmäteriet kan inte se att någon del av dessa fastigheter avses planläggas. Av fastighetsförteckningen framgår att Rigsta ga:1 är berörd gemensamhetsanläggning inom planområdet. Lantmäteriet kan inte se att gemensamhetsanläggningen ligger inom planområdet.

Kommentar: Fastighetsförteckningen uppdateras till granskningen och ovannämnda fastigheter utgår som fastigheter inom planområdet.

Luffartsverket

LFV kan ej godkänna detaljplanen utan föregående särskild utredning. LFV föreslår att den sökande tar fram en påverkansanalys (med koppling till ”särskild utredning”) och delger LFV underlag från denna för vår analys och bedömning. LFV återkommer efter vår analys och bedömning med slutligt ställningstagande.

Kommentar: Under och efter samrådsperioden har en flyghinderanalys och en säkerhetsbevisning genomförts för planförslaget. Med vissa åtgärder t ex. hinderljus bedöms markanvändningen på platsen vara lämplig.

Synpunkter från kommunala nämnder/bolag och från företag

Miljö- och byggnadsnämnden

Planbestämmelse gällande dagvatten

I plankartan anges att den största lutningen inom planområdet får vara 1:200.

Dagvattenutredningen anger att en lutning inom området krävs för att dagvattnet vid skyfall ska ledas mot dammar inom området. Nämnden bedömer att en planbestämmelse om minsta lutning då måste anges. Om en största lutning anges innebär det att det är planenligt att området är helt plant.

Det finns ingen planbestämmelse om att fördröjningsvolym för att omhänderta skyfall krävs inom området. Fördröjning av tillräckliga vattenvolymer så att inte risker uppstår för nedströms liggande infrastruktur bedöms vara en förutsättning för att planen ska anses som lämplig. Därför bör det pekats ut ett eller flera områden på plankartan som är avsedda att ta omhand dagvattnet som bildas i området och tas upp i dagvattenutredningen som är en förutsättning för hanteringen.

Kommentar: Planbestämmelsen justeras till att gälla att minsta lutning är 1:200.

Eftersom anläggningar kan se olika ut bedöms det inte lämpligt att placera ytor för dagvatten i detaljplanen. Byggrätten ger ett förhållande som gör att det finns tillräckligt med utrymme för bland annat dagvattenhantering inom detaljplanen.

Planens syfte

I planbeskrivningen framgår att planen skapar förutsättningar för etablering av en anläggning med behov av stor andel byggbar yta och höga höjder. Det framgår även att anläggningar och byggnader som behövs för verksamheten ska kunna anläggas såsom restaurang eller träningsanläggning mm. För att det inte ska uppstå missförstånd i kommande bygglovshantering bör det lyftas genom bestämmelse i plankartan för att det ska finnas stöd för detta ändamål i kommande prövning.

Kommentar: I planbeskrivningen förklaras vad som kan tänkas rymmas inom området och också vad en anläggning av den tänkta karaktären kan erbjuda anställda i form av matsal och träningsmöjligheter. Att ge specifik markanvändning för detta skulle kunna innebära det blir separata anläggningar som vänder sig till allmänheten. Tanken eller syftet med detaljplanen är inte att skapa förutsättningar för handel eller idrottsändamål.

Strandskydd

I planbeskrivningen framgår att strandskyddet ska upphävas inom planområdet. I plankartan framgår detta genom förtydligande med en administrativ bestämmelse (a) i kartan som följer bäckens dragning. Tanken med strandskyddets upphävande bör

gälla generellt inom hela detaljplanens kvartersmark. Annars kan föreslagna dragningar vara svåra att bedöma och mäta vid lovprövning.

Kommentar: Strandskyddet föreslås upphävas inom hela kvartersmarken.

Hantering av bergmassor - betydande miljöpåverkan

Under tidigare samråd gällande vad som innebär betydande miljöpåverkan togs masshantering inom planområdet upp. Denna masshantering innebär, enligt det som redovisats hittills, att det nuvarande sluttande området kommer att omformas till ett plant område vilket innebär att massor (berg) i mycket stor mängd tas från den nordöstra delen och läggs i en omfattande utfyllnad i den sydvästra delen av planområdet. Hanteringen av massorna innebär stor påverkan på omgivningen under byggtid, kan ha inverkan på grundvattennivån och kan i sig, genom massornas kemiska egenskaper, komma att ha fortsatt påverkan på omgivningen genom spridning av metaller via vatten. Även borttagandet av massor och påverkan på naturmiljön genom att ett mindre berg tas bort är en del i masshanteringen.

Vid prövningar av bergtäkter inom miljöbalkens område innebär sprängning, schaktning och hantering av motsvarande mängder berg som planeras inom planområdet alltid betydande miljöpåverkan. Dessa verksamheter har ofta tillstånd som gäller under en lång tid (tiotals år) och berg tas därför bort i en långsammare takt än vad som troligt skulle bli fallet vad gäller denna detaljplan. Nämnden bedömer att även denna del, hantering av massor och det irreversibla ingreppet genom att ta bort ett berg, bör innebära betydande miljöpåverkan.

Kommentar: Planförslaget MKB innehåller en separat del om grundvatten. Denna är till stora delar sammankopplad med hanteringen av bergmassor. Avsnittet i detaljplanens MKB justeras till att stå ”grundvatten och hantering av bergmassor” för att de ska tydliggöras att även bergmassorna omfattas av betydande miljöpåverkan.

Dagvattenutredningen

I dagvattenutredningen anges att markanvändningarna tak och industri har använts för hela den exploaterade ytan för att möjliggöra alla typer av industriverksamhet enligt detaljplanen. Miljö- och byggnadsnämnden vill gärna att det tydliggörs att det är det värsta scenariot vad gäller föroreningshalter som använts över hela ytan, alltså industrimark på 100 % av planområdet.

Miljöenheten konstaterar att det inte finns någon definition av dagvatten i handlingarna. I Naturvårdsverkets föreskrift (SNFS 2016:6) definieras dagvatten som ”Nederbördsvatten, dvs. regn- eller smältvatten, som inte tränger ned i marken, utan avrinner på markytan”. I motiven till lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) definieras dagvatten enligt följande; ”Med dagvatten avses tillfälliga flöden av exempelvis regnvatten, smältvatten, spolvatten och framträngande grundvatten”.”

Miljö- och byggnadsnämnden är frågande till varför frågan om processvatten tas upp i dagvattenutredningen. Processvatten kan inte hanteras eller regleras i detaljplanen, inte ens volymhanteringen. Flödet av processvatten, 85 m³/h motsvarar medelvattenföringen i Torsbodabäcken 0,019 m³/s. Ovidkommande vatten kan också tillkomma till processvattendammen vid t.ex. häftiga regn eller släckning av brand.

Kommentar: Dagvattenutredningen baseras på ett 100 % hårdgjort industriområde. Det är också tydliggjort i detaljplanens MKB under avsnittet "dagvatten". Det förtydligas dock i kapitlet "Planförslaget" och avsnittet "Dagvatten".

Att processvatten följer med i dagvattenutredning har att göra med praktiska skäl för fastighetsägaren för vidare arbeten utanför ramen för en detaljplan.

Ny dragning Torsbodabäcken

Önskvärt är minst 4-5 m bevuxen skyddszon på varje sida för den nya dragningen av Torsbodabäcken, dvs minst totalt 10 m inkl bäcken. Den föreslagna underhållsvägen bör rimligen ligga utanför skyddszonen. Utrymme för en mer meandrande bäck är också önskvärd. Detta kommer troligen hanteras i anmälningsärendet för vattenverksamhet.

Kommentar: Planförslaget justeras (ca 10 m) så att planområdet minskar något i storlek för att den tänkta omledningen av bäcken inte ska ligga inom kvartersmark för industriändamål. I övrigt noteras synpunkten.

PM föroreningssituation och PM geoteknik

Detaljplanen anger förutsättningar för en plan yta. Följden av detaljplanen kommer att bli att de massor som sprängs loss kommer att användas som markuppbyggnad.

Utredningen "visar på något förhöjda halter av olika metaller samt sulfider i provtaget bergmaterial".

Vid jämförelse med Naturvårdsverkets riktvärden för förorenad mark överskrider riktvärdet för KM för krom i 2 av 5 prover (KM-värdet är 80). För nickel överskrider KM-värdet i 1 av 5 prov (KM-värdet för nickel är 40). Jämförelsen görs endast för ytterligare kunna bedöma halterna.

Precis som utredningen säger så är proverna enbart stickprov. Stickproven är uttagna ur berg, inget prov är taget i jordmaterial.

Utredningen anger att det bedöms motiverat att gå vidare med undersökning och riskbedömning av berg i området utifrån de uppmätta sulfidhalterna vilket miljöenheten instämmer i. För projektet som helhet är det därför viktigt att utredning görs av massornas kemiska egenskaper och hur de kan användas som utfyllnad inom

planområdet och även nyttjas för att infiltrera grund- och dagvatten utan att påverka nedströms recipienter negativt. Detaljplanen baseras på att förutsättningarna för omhändertagande av dag- och grundvatten som anges i detaljplanen är lämpliga. Ytterligare provtagning samt en riskbedömning med användning av massorna bedöms vara en förutsättning för att kunna bedöma lämpligheten.

Kommentar: Det hydrologiska PM:et har kompletterats till granskningen. Det rekommenderas att vidare lakteter görs i samband med att planen ska genomföras. Detta då t ex. schaktdjup är mer preciserat än vad det kan vara i detaljplanen.

Hydrogeologisk PM

Grundvattenbortledning kan behövas under byggskedet. Ett alternativ med två steg har föreslagits. I första steget av byggskedet bortleds det till Torsbodabäcken. Senare kan bergmassor i det västra delområdet användas för att fördröja det bortledda grundvattnet.

Det grundvatten som (kanske) behöver bortledas från området anges kunna ledas till Torsbodabäcken direkt eller infiltrera i utlagda bergmassor (en slags fördröjning) för att sedan nå bäcken. Bäcken får inte bli flödesmässigt överbelastad utan tillräcklig fördröjning och dimensionering av avledning krävs. I utredningen anges att grundvattnet kan ledas till bäcken om det har god kemisk status vilket behöver utredas.

Utredningen kan i dagsläget inte visa på om avsänkning av grundvatten kommer att behövas, en åtgärd som troligen är tillståndspliktig vattenverksamhet. I utredningen rekommenderas pumptest för att bedöma om grundvattnet är lokalt eller om det tillhör ett större magasin, detta ses som en prioriterad fråga att utreda ytterligare.

Genomförd hydrogeologisk undersökning innehåller bland annat slutsatsen att schakten i den östliga delen av planområdet kan orsaka en grundvattensänkning i närområdet. Grundvattensänkning bedöms heller inte påverka enskilda brunnar i närheten av planområdet. Undersökningen saknar en rekommendation eller råd för att verifiera denna slutsats. Detta kan lämpligen ske genom brunnsinventering och kontroll genom kontrollprogram för genomförande av detaljplanen. Angående de befintliga enskilda brunnarna väster om planområdet är rekommendationen att utföra grundvattentester (vattenkemi förändras under året) innan, under och efter byggskedet vilket är bra.

Kommentar: En utökad brunnsinventering och inmätning har genomförts efter samrådet. Efter vidare utredning kvarstår bedömningen om att en grundvattensänkning inte bedöms påverka enskilda brunnar.

Natur- och vattenområden

Områdets naturvärden har beskrivits utförligt i en naturvärdesinventering. Upp till sju objekt identifierades, - en bäck, tre vattenförande diken, två odlingsrösen och en stenmur, - berörs/kan beröras och bedömdes omfattas av generellt biotopskydd. Miljö- och byggnadsnämnden noterar att dessa ligger inom en relativt avgränsad del av planområdet som inte behöver omfattas av markarbeten inledningsvis vid genomförande av detaljplanen och bedömer att det vid behov finns goda möjligheter att undersöka dem närmare.

Vidare anges bland annat i naturvärdesinventeringen att ”eftersom det råder intressanta markförhållanden med näringsrik och möjligen även kalkrik mark inom inventeringsområdet kan förekomst av naturvårdsintressanta arter även finnas spridda på mindre ytor utanför naturvärdesobjekten. För att undersöka detta krävs en mer riktad artinventering.” Miljö- och byggnadsnämnden bedömer att det även bör finnas goda möjligheter att vid behov undersöka områdets ingående arter närmare.

Nämnden bedömer att med beredskap för sådana kompletterande undersökningar stämmer planhandlingens slutsats: ”Sammantaget bedöms planområdet lämpligt för den föreslagna markanvändningen. De objekt som omfattas av det generella biotopskyddet bedöms inte ha så pass unika värden att planen inte kan genomföras.” Prövningar rörande biotopskydd och artskydd kommer dock att krävas.

Kommentar: Dispens från biotopskydd och artskyddsförordningen kan inte hanteras inom ramen för en detaljplan. Detta är separata prövningar som hanteras av Länsstyrelsen.

Buller, vibrationer och luftstöt - byggtid

Detaljplanen innebär omfattande markarbeten som medför sprängningar och andra anläggningsarbeten som kan innebära påtagliga störningar för närboende. Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2004:15) om buller från byggarbetsplatser bör ligga till grund för bedömningar om behov av och valet av begränsningar, skyddsåtgärder och försiktighetsmått i bygg- och anläggningsskedet.

Enligt Naturvårdsverkets vägledning ”Buller från byggplatser” har olika undersökningar visat att information till de kringboende om den störande verksamheten gör att de tolererar störningarna bättre. Det gäller informationen om själva bygget samt när och hur länge olika arbeten ska pågå. Information till de kringboende bör alltid ske om arbetet väntas ge högre bullernivåer än vad som angivits i Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2004:15) om buller från byggarbetsplatser. Bullret från en byggarbetsplats beror främst på de arbeten som utförs och de maskintyper som används. Planeringen av arbetsplatsen är viktig. Hur maskinerna ställs upp och skärmas av, hur transportvägar anläggs för bortforsling av schakt- och sprängmassor och för att ta in olika byggnadsmaterial är exempel på hur planeringen spelar in.

Detaljplanen förutsätter en mycket stor brytning av berg genom sprängning med byggnader i närområdet. Det är viktigt att de byggnader som kan tänkas beröras av de vibrationer och luftstötter som uppstår kontrolleras dels i förväg, dels under den tid som sprängning och andra markarbeten pågår genom kontrollprogram.

Kommentar: Det finns ett behov av att ett kontrollprogram upprättas inför de kommande markarbetena. Detta kan dock inte regleras i en detaljplan.

Buller - drifttid

Den utförda bullerutredningen baseras på en planerad batterifabrik och bullerkällorna som beräkningarna bygger på anges som troliga framtida bullerkällor för den planerade fabriken såsom interntrafik och fläktar och en kontinuerlig drift dygnet runt. Riktvärdena i Naturvårdsverkets vägledning (rapport 6538) är avsedda som utgångspunkt och vägledning för den bedömning som ska göras i varje enskilt fall. Resultatet från utredningen bedöms inte innebära stora negativa konsekvenser ur bullersynpunkt för det scenario som utredningen har utgått ifrån.

Då planen syftar till att skapa förutsättningar för ”industriverksamheter” innebär detta en möjlighet för etablering av verksamheter som inte representeras av bullerutredningen och att bullerkällor och bullerscenarior som inte beaktats i utredningen kan komma att realiseras. Detta medför svårigheter att bedöma planens konsekvenser ur bullersynpunkt vid etablering av andra typer av verksamheter. Lämpligen sker även utredning av andra möjliga bullerscenarier som också är möjliga utifrån planens tänkta markanvändning.

Kommentar: Bullerutredningen är baserat till vissa delar på bullerkällor från en batterifabrik. Men utredningen har lagt in fler fläktar t ex. för att testa området med fler bulleralstrande källor. Baserat på resultatet finns det goda möjligheter att bedriva en industriverksamhet inom planområdet.

Utfyllnad

Det är viktigt att den stora utfyllnaden som ska ske planeras och kontrolleras noga så att risk för oavsiktliga massrörelser minimeras. Detta med hänsyn till bland annat Ådalsbanan.

Kommentar: En planbestämmelse kopplad till stabilitet föreslås i granskningsförslaget.

Risker

En kvantitativ riskbedömning har upprättats som ett underlag för fattande av beslut om lämpligheten med planerad markanvändning, med avseende på närhet till farligt gods-led. Farligt gods transporteras på både väg E4 och Ådalsbanan. Målet med

riskbedömningen är att utreda och värdera riskpåverkan på planområdet och vid behov ge förslag på riskreducerande åtgärder.

I riskbedömningen rekommenderas följande skyddsavstånd: 40 meter till Ådalsbanan och 27 meter till väg E4. Vidare konstateras att nuvarande förslag på etablering inom området tillgodoser dessa skyddsavstånd.

Avslutningsvis anges att ”de antaganden som har gjorts har varit konservativt gjorda så att risknivån inom området inte ska underskattas.”

Miljö- och byggnadsnämnden bedömer att riskutredningen är godtagbar.

Angående risker som verksamhet inom detaljplanen skulle kunna medföra för bäcken, väg E4 och Ådalsbanan förutsätter nämnden att behövlig hänsyn kommer att tas.

Åtgärder utanför planområdet

Miljö- och byggnadsnämnden har tillsyn över vatten- och avloppslösningar inom kommunen. Nämnden konstaterar att dessa förutsättningar inte är klara än för detaljplanens genomförande och förutsätter att konkreta och realistiska lösningar tas fram under fortsatt process.

Kommentar: MittSverige Vatten AB har studerat lösningar och kommit med förslag för att ansluta området till vatten och avlopp.

Miljö- och byggnadsnämnden konstaterar att planförslaget innebär stora och oåterkalleliga konsekvenser för naturmiljön och landskapsbilden på plats. Då planen ger möjlighet till en mycket stor plan yta innebär det att ett mindre berg tas bort och detta går inte att återskapa. Prövning och tillsyn enligt miljöbalkens regler kommer att krävas inför en exploatering, bland annat för vattenverksamhet. Planen ger också möjlighet till mycket stora och höga byggnader som kommer att upplevas som mycket dominerande. Planhandlingar och utredningar är omfattande och ambitiösa vilket bedöms som mycket positivt.

Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten

Planområdet ligger i nära anslutning till E4 och här finns förutsättningar att skapa en bra lösning för kollektivt resande. Med tanke på det kan röra sig om ca 2000 anställda bedöms förändring krävas av nuvarande linjer och då även utökad trafik om kollektivtrafiken ska bli ett intressant färdmedelsalternativ för arbetsresor.

Verksamhetsområdet planeras för 24/7 verksamhet och idag finns inte kollektivtrafik i alla tidslägen. Hur förändringen ska genomföras behöver fortsatt utredas.

I planhandlingen föreslås att det kan utredas om ett nytt hållplatsläge kan läggas närmare Gryttjomsvägen på Rigstavägen i Söråker. Om så blir aktuellt föreslås att det nya hållplatsläget får ersätta nuvarande hållplatsläge Rigstavägen/Brännhällan. Det är framförallt linje 611 som trafikerar där. Den linjen har för flera turer idag byten till och från linje 120 i Sörberge norra. I händelse av en större etablering kan hela trafikupplägget för linje 120/611 behövas ses över för att bli mer attraktivt.

E4 trafikeras idag av linje 201 mellan Sundsvall och Härnösand måndag – fredag. Vid en större etablering kan behov finnas av utökad trafik och då även helger och kvällar.

Som planförslaget anger behöver hållplatser anordnas i anslutning till E4 i den nya vägplanen om linjen ska kunna bidra med trafikförsörjning av området. Vid tillskapade av nya hållplatser är det viktigt att tidsåtgången för angöring blir så liten som möjligt då den annars kraftigt kan påverka trafikeringskostnaderna genom utökat behov av förare och fordon för att kunna upprätthålla turtätheten. Årligen återkommande högre trafikeringskostnader bör ställas i relation till investeringskostnad. Den i planhandlingen skisserade trafikplatsen redovisar ingen lösning för hållplatser. Även trafikutredningen saknar förslag på utformning. Med tanke på restider och trafik kostnader rekommenderas hållplatslösningar liknande dem i Birsta och Timrå centrum. Lösningar som idag finns vid Midlanda flygplats eller hållplats Sörberge norra bör undvikas. Den senare nyttjas idag endast för lokal trafik inom Timrå kommun.

En kostnadseffektiv trafik sker på sådant sätt att trafiken i restid är konkurrenskraftig i förhållande till bil och att linjer kan dras så rakt som möjligt. En planering som nyttjar befintligt linjenät är mer kostnadseffektiv än en planering som innebär investeringar i helt nya linjer och hållplatser. Den av Din Tur upphandlade kollektivtrafiken finansieras av medlemmarna på sådant sätt att kommunen betalar för trafik inom kommunen och regionen finansierar trafik mellan kommuncentrum. I det fall planförslaget ger förlängda restider, ökad turtäthet eller behov av ny trafik så kommer medlemmars kostnader för kollektivtrafik att öka.

Kommentar: Som detaljplanen är avgränsad bedöms det finnas utrymme för buss hållplats inom det tänkta trafikplatsområdet men också i närmare anslutning till E4.

E.ON Energidistribution

En arbetsgrupp på E.ON har tillsammans med Timrå Kommun arbetat för att ta fram en attraktiv och hållbar site för en elintensiv etablering. Platsen i Torsboda är mycket lämplig med sin goda tillgång till grön el i elnätet. E.ON ser mycket positivt på en etablering i Torsboda.

Inom planområdet finns en 130 kVs luftledning som måste flyttas vid genomförandet av detaljplanen. Förutsättningarna är väl beskrivna i handlingarna och ett nytt läge är säkrat med ett l/u område i planområdets sydöstra del.

Ny linjekoncession kommer att sökas för den nya sträckningen hos Energimarknadsinspektionen. Inom planområdet planeras också en 130 kV transformatorstation för att säkra möjligheten till att elintensiv verksamhet kan lokalisera sig till området.

Kommentar: Noteras.

MittSverige Vatten & Avfall

Fastigheterna som planen berör ligger utanför Timrå Vatten ABs verksamhetsområde, Timrå Vatten AB har inga ledningar i direkt närhet till planområdet.

Den befintliga kommunala VA-anläggningen i Söråker har inte kapacitet för att ansluta ett område av den storlek som planen avser vilket innebär att stora investeringar behöver göras om planområdet ska försörjas med kommunalt VA.

Dialog och utredning kring VA försörjningen för området har skett mellan Timrå Vatten och Timrå Invest AB.

Kommentar: Noteras.

Synpunkter från privatpersoner

Gryttjom 2:15

Yttrande 1

Som fiskerättsägare i Norrån Ala fiskerättsområde ut till 300m och utsträckning till Smackgrundets slut överklagar jag å mina egna vägar och som talesman för övriga aktiva fiskerättsägare planerna på att låta dagvattnet rinna i Gryttjoms/Torsbodabäcken ner till utloppet vid Norrån. Då SCA anlade timmerupplaget så använder de infiltrering av dagvatten och spolvatten för att hindra att förorenat vatten hamnar i Norrån. Då ter det sig egendomligt att dagvatten mm från en 79ha stor industrianläggning nu skall hamna i Gryttjom/Torsbodabäcken. Det påstås att bäcken skall påverkas positivt ekologiskt och kemiskt och bäcken skyddas mot transport av snö/smältvattenföroreningar. Detta är ett mycket egendomligt påstående då bäcken inte har haft någon mänsklig påverkan under de senaste 150åren. Kvarn fanns byggd på Gryttjom 2:15 i mitten av 1800talet, delar av

kvarndammen finns än idag kvar. Fisk har alltid förekommit i bäcken och i den nedre bäcken ca 50m nedanför Gryttjomsbäcken fanns på 50/60talet några små dammar där mört fanns för fiske. Vid vårfloder och mycket regn så översvämmades skog och mark vilket det gör än idag. Därav så finns benämningen Wiklunds myra på Rumpjala, Edens myra där det översvämmade vattnet togs upp i sk våt eller myrmark. Detta upptagningsområde försvinner helt om anläggningen byggs. Detta har ju varit och är en helt naturlig fungerande infiltrering utan mänsklig inblandning. Men att låta denna bäck bli ett avloppsdike för anläggningen tyder på total nonchalans för vatten och fisket. Det brinner ju ibland i batterifabriker, oljeutsläpp är vanliga oavsett vad man påstår och alla kemikalier från brinnande batterier kommer ju givetvis att kunna hamna i bäcken och slutligen i Norrån oavsett vad man påstår. Då Norrån även är fiskbärande av fisk som inte odlas utan naturligt reproducerande i Mjällån såsom Lax och öring innebär det totalt utslagning av denna fisk vid ett utsläpp oavsett vad man påstår. Ädelfisk är otroligt känslig för föroreningar. Torsbodaån/rännan skall även återställas i det skick den var före flottningen för att säkra reproduktion av gädda och aborre. Men det är egendomligt att SCA kan lyssna på oss fiskerättsägare och Timrå invest tänker göra det motsatta. För att bevara och återupprätta fisket så kan Norrån över huvud taget inte belastas med dagvatten från fabriken där ett enda utsläpp an förstöra Lax och öringsfisket helt. Det finns viss skillnad på oss som fiskar i Norrån och dess utlopp som upplever verkligheten än på något som baseras på rena antaganden. Så i slutändan kräver jag å mina fiskekolleger att Gryttjoms/Torsbodabäcken lämnas orörd och inga utsläpp oavsett vad som påstås får ske i bäcken. Det är tillräckligt svårt att bedriva hållbart fiske och se en Norrån bli ett dagvatten/avloppsdike. Jag har fiskat där sen mitten av 60talet så viss erfarenhet har jag skaffat mig.

Enligt Stefan Dahlin så kunde han inte svara på var vattnet till fabriken skulle tas ifrån då detta var hemligt? Men vattnet tore väl endera komma ifrån Gökbölesjön eller nere i Norrån men inget svar har getts. Frågan vad som mer är hemligt kommer ju men det lär ju framtiden visa.

Kommentar: Dagvattnet kommer att hanteras inom planområdet. Ett system behöver byggas upp med tillräckligt djupa och täta dammar för att inte försämra kvaliteten för vattenförekomster. Torsbodabäcken kommer inte vara ett avloppsdike, däremot behöver den ledas om för att detaljplanen ska kunna genomföras fullt ut.

För en verksamhet av den tänkta typen krävs tillstånd där riskaspekten hanteras särskilt.

Vatten och avloppsförsörjningen har utretts och vattnet kommer inte tas från Gökbölesjön eller Norrån. MittSverige Vatten har utrett möjligheterna för att ansluta området till kommunalt verksamhetsområde. Annan eventuell vattenförsörjning t ex. processvatten är en separatprövnings som inte regleras i detaljplanen.

Yttrande 2.

Sammanfattningsvis är vi kritiska till planförslaget innehåll och effekter utifrån ett helhetsperspektiv. Anläggningen som illustreras skulle innebära en stor påverkan för landskapsbilden för hela Söråker. Planförslaget illustrerar inte en markanvändning som är anpassad för platsen utan en verksamhet som upplevs inklämd för att tillmötesgå kraven för att möjliggöra en batterifabrik på platsen. Detta påverkar såväl grön- och blåstruktur som byggnadsvolymen i stort. Den markanvändning som kortfattat nämns, med mindre industrier, medför betydligt mindre negativa effekter för närområdet utifrån såväl visuella aspekter såsom trafikbelastning.

Övergripande synpunkter på planen

Landskapsbild, naturvärden och grön- och blåstruktur

Detaljplanen redogör inte för påverkan på grönstrukturen i området. Planförslaget, som i huvudsak innebär att skog tas ner och ersätts med en enorm anläggning som i huvudsak hårdgörs, nämner inte ens den negativa påverkan på grönstrukturen som planförslaget innebär. Begreppet ekosystemtjänster nämns inte och således redogör planen heller inte för vilka effekter planförslaget ger för ekosystemtjänster inom området.

Planförslaget saknar utpekade framtida spridningskorridorer i exempelvis utpekade NATUR-områden eller prickad kvartersmark med användning natur som buffert till angränsande fastigheter mot sydöst. Istället illustreras ett U+L område som tillsammans med slänter på grund av höjdskillnader innebär en stor negativ påverkan på landskapsbilden för framförallt de boende i Gryttjom. Detta bör förtydligas i beskrivningen på s. 22 under rubriken landskapsbild som ger en förskönande bild av det planen föreslår. Ljusföroreningar tillsammans med buller och visuell påverkan kommer att sänka värdet på området och kraftigt försämra den livskvalitet som finns på platsen i nuläget. Livskvalitet som också påverkas negativt av de skogsområden med rekreativa värden med stigar i området som byggs bort.

Planförslaget bör justeras på ett sådant sätt att en ridå av vegetation på minst 30 m mot angränsande fastigheter mot syd-öst sker. Den utpekade prickmarken saknar genomgående bestämmelser som säkerställer att träd och befintlig natur på något sätt sparas eller iordningställs. De stora hårdgjorda ytorna med parkering föreslås enligt dagvattenutredning förses med krossdiken. Slänterna som illustreras beväxta har ingen bestämmelse som anger att de på något sätt ska täckas med vegetation. Detta riskerar i praktiken att krossmaterialet blir en åkertistel/liknande. Planförslaget bör justeras med en bestämmelse om att slänterna ska planteras.

Att naturvärden försvinner motiveras av att det tillskapas arbetstillfällen för regionen. Illustrationerna och planförslaget ger dock ingen bild av hur de som arbetar och

dagligen vistas på anläggningen ska kunna ges tillgång till promenad i naturområden på exempelvis luncher.

Kommentar: Planförslaget utgår från riktlinjer om markanvändning samt intentioner i kommunens översiktsplan. Utredningar som genomförts och resonemang som gjorts i planbeskrivningen har koppling till begreppet ekosystemtjänster. För att tillskapa ett större sammanhängande industriområde är det svårt att även inom detta tillskapa naturmark. Det finns dock inget som hindrar att växtligheten inom planområdet och i slänterna.

Planförslaget syftar till att visa volymer som tydligt visar på vad planbestämmelserna kan innebära. Det går inte i detta läge att illustrera något promenadområde för anställda då stora anläggningar kan utformas på olika sätt.

Torsbodabäcken

Föreslagen hantering av Torsbodabäcken är anmärkningsvärd. I naturvärdesinventering framgår att det krävs en fördjupad undersökning för att med säkerhet göra bedömningarna kring befintlig fauna i vattendraget och värdena kopplade till bäcken. Planförslaget tanke att förlägga bäcken i fastighetsgräns nedanför släntfoten innebär att den naturmiljö som finns idag och de värden som kopplar därtill helt förvanskas. Bäckens nya ”dragning” blir i praktiken ett dike, kantat av varken skuggande vegetation mot söder eller med den meandrande dragning som den har i dagsläget. För att skapa en lösning som bibehåller i alla fall några av de värden som finns idag krävs mer yta och en placering som inte klämmer in vattendraget mellan en släntfot och andra fastighetsägare. Skuggande vegetation från söder ska kunna inrymmas på den fastighet där bäcken placeras.

Kommentar: Planförslaget beskriver förutsättningarna för bäcken samt idén och ambitionen med omdedningen av den. Det är inte i detaljplanen som prövningen sker utan det är en separat prövning om vattenverksamhet och/eller dispenser från biotopskydd och artskyddsförordningen. För detta krävs vidare inventeringar.

Kulturmiljö och fornlämningar

I närområdet finns ett flertal fornlämningar av olika typer. Bland annat hållristningar. I planbeskrivningen saknas helt en beskrivning av områdets kulturmiljövärden och historia. Bland annat har Torsbodabäcken tidigare använts för flottning av varor ner till havet i ett system av vattenvägar.

Kommentar: Noteras. Det finns inga formella riksintressen för kulturmiljö eller kända fornlämningar inom planområdet som bedöms påverka utformningen av detaljplanen.

Trafik

Trafikutredningen slår fast att Gryttjomsvägen bara kommer få en relativt begränsad påverkan i och med den nya etableringen. Med tanke på att en stor del av det som kan läsas som parkering ligger i nära anslutning till vägen känns den bedömningen mycket tveksam. I praktiken innebär den ökade belastningen på vägen en mycket stor förändring mot nuläget.

Kommentar: Huvudsaklig angöring till området ska ske från E4. För Rågstavägen och Gryttjomsvägen bedöms en ökning med ca 300 tillkommande fordon ske per dygn. Det är för Gryttjomsvägen en större ökning men i sammanhanget är det dock förhållandevis små mängder. Gryttjomsvägen kommer inte utgöra någon allmän väg utan kvarstå som en enskild väg där medlemmarna i gemensambetsanläggning kan vara med att påverka den framtida trafiken i området.

Parkering

P-tal saknas och en uppskattning för antal parkeringsplatser som verksamheten kräver saknas. Den kan bara antas utifrån trafikutredningens skattningar. Planen bör kompletteras med en bedömning av antal parkeringsplatser utifrån de båda alternativen.

Kommentar: P-tal är inte aktuellt för detaljplanen. I arbetet med illustrationer och trafikutredningen har antagande gjorts som är relevanta för denna typ av anläggning och dess behov av parkeringsytor. Planbestämmelserna om exploateringsgrad utgår också bland annat från detta behov.

Planbestämmelse J.

I planbeskrivningen anges att inga planbestämmelser för gestaltning bedöms krävas. Detta bör definitivt justeras då byggnaden kommer att göra en stor visuell påverkan längs med såväl E4 som för boende i Söråker. Det bör därför betraktas som ett landmärke varför det bör finnas ambitioner kring gestaltningen.

Kommentar: Det är inte lämpligt i detaljplanen att förslå gestaltungsbestämmelser för en industriell verksamhet. Däremot bör det finnas en ambition då det blir en synlig anläggning, detta bevakas i en vidare bygglovsprövning.

Illustrationsbilaga

Illustrationsbilagans fotomontage s. 7 bild 04 ger en felaktig bild av hur anläggningen kommer att se ut på platsen. Det finns inga bestämmelser i planen som innebär att den vegetationsridå som illustreras kommer att kvarstå efter anläggningen. Illustrationen bör därför justeras för att ge en mer ärlig bild av anläggningen.

Kommentar: Det finns inget hinder för att det kommer vara vegetationsridåer i slänterna. Illustrationerna bedöms ge en ärlig bild.

Påverkan på Gryttjom 2.15

Den föreslagna markanvändningen innebär att vårt skifte med en blandning av åkermark och skog istället för likvärdiga miljöer kantas av en slänt med schaktmassor samt en ledningsgata. Detta innebär negativ påverkan på skiftet överlag och att träd som tidigare stått i ett sammanhang istället hamnar utsatt för väder och vind. Vårt skifte utgör därmed den enda gröna länken och vid en avverkning av skiftet kommer anläggningen ytterligare ligga synlig för närområdet. För att minska risken för negativ påverkan för de närboende bör, precis som vi angett ovan, en grön ridå på ca 30 m längs med fastighetsgränsen iordningställas som buffert. En viktig förutsättning för såväl människor som djurliv i området. Den föreslagna nya sträckningen, dikningen, av Torsbodabäcken kommer delvis att ligga angränsande vår fastighet. Placeringen av bäcken behöver samrådas närmare med oss i samband med att handlingar till mark- och miljödomstolen tas fram för ansökan om vattenverksamhet. Då infarten till vårt skifte sker från Gryttjomsvägen lämnar vi inga garantier för att området kommer att förbli skogsbeplantat och därmed skuggande för bäcken/diket.

Kommentar: Den delen av planområdet som ligger närmast fastigheten Gryttjom 2:15 utgörs av ett område dit kraftledningen behöver omlokaliseras. I ett kraftledningsområde behöver det kunna röjas träd mm. Planförslaget kan inte uppfylla önskemålet om en 30 m bred grön ridå. I övrigt noteras synpunkterna om Torsbodabäcken och den framtida prövningen om vattenverksamhet.

Gryttjom 2:20 m.fl

Jag och de andra i Gryttjom vill inte ha någon energiintensiv verksamhet här i området. Vi vill ha lugn och ro och bo nära naturen. Det finns både begravningsplatser från förr här i skogen och sällsynta djur som t ex. kungsörnar, lo, ugglor m m. Vi vill inte ha mer trafik, oljud här i området. Vi bor på landet och ni kan bygga er fabrik någon annanstans.

Kommentar: Detaljplanen utgår ifrån kommunens översiktsplan som pekar ut området som lämpligt för att pröva för industriändamål. Området har sedan slutet på 1980-talet funnits med i kommunens strategiska planer som plats för industri. En naturvärdesinventering har genomförts för området och under det arbetet stötte man inte på spår av ovannämnda djur. För genomförandet av detaljplanen kommer vidare utredningar göras inom ramen för bland annat dispens från biotop- och artskydd.

Den absolut största delen av trafiken kommer ha E4 som angöring till området. En bullerutredning har också genomförts vilket visar på att riktlinjer för industribuller med stor marginal inte kommer att överskridas i området.

Gryttjom 2:21

Åverkan på skog och natur

Karaktären av en gammal naturskog påverkas och speciellt bevarandevärd miljö och mark kommer för all tid att förändras. I detaljplanens illustration är det ej tydligt hur stort det avgränsande skogspartiet beräknas vara. Om man utgår från illustrationen på s.7 bild 4, så ställer vi oss frågande till vad som sker vid framtida gallringsåtgärder i anslutning till markskiftet? Den tillsynes tunna "ridån" av skog blir då i värsta fall icke befintlig, vilket i sin tur gör att den visuella förändringen blir om möjligt ännu mer påtaglig. På grund av konstruktionens höjd i kombination med markhöjningen kommer konstruktionen ständigt vara visuellt påtaglig. Bullernivån kommer även den att påverka fastigheter i närmast anslutning.

Vår fastighet innehar fornminnen i form av hållristningar. Finns det flera i närområdet?

Generellt så upplevs etableringens konstruktion kraftigt dominant och tar inte någon som helst hänsyn till sin omgivning.

Kommentar: Skogsskiftet närmast Gryttjom 2:21 är i privat ägo och kommunen har inte möjlighet att påverka eventuella gallringsåtgärder där. Skulle det ske en större avverkning där skulle området upplevas mer synbart. En bullerutredning är genomförd och visar på att det finns goda förutsättningar för att etablera en verksamhet utan att överskrida gällande riktvärden för industribuller. Inom planområdet finns det inga formella fornlämningar likt den som finns på fastigheten Gryttjom 2:21.

Markförberedelser samt buller

Oro kring buller under tiden marken förbereds, men även när den dagliga verksamheten är igång. Det är tydligt i detaljplanen att markförberedningen kommer att vara extremt omfattande. Det största orosmomentet är sprängningar, huruvida det kommer påverka fastighetens tillgång och kvalitet av vatten. Givetvis även oljud under en längre period som i sin tur kan leda till en försämrad livskvalitet.

Vi ser det nödvändigt och obligatoriskt att vi blir försedda med kontinuerliga kontroller av dricksvatten, samt mätning av ljudnivåer.

Kontroll av husgrund? Finns risk för sättning av husgrunden till effekt av sprängning?

Kommentar: Vid ett genomförande av detaljplanen kommer ett kontrollprogram för omgivningspåverkan att behöva upprättas.

Bäcken

Bäcken är planerad att ledas om 1000m och därmed dras i närheten av vårt markskifte. Detta medför en oro gällande våra markförhållanden, Risk för översvämning? Försurning av våran ängsmark? Påverkan av växtlighet och betesskörd?

Kommentar: Bäcken är planerad att ledas om närmare er fastighet. Vid omledningen av bäcken kommer flödesreducerande åtgärder göras för att uppnå samma förhållanden som i dag. Det finns inga indikationer på att en omledning skulle påverka er ängsmark, växtlighet eller betesskörd. Processen med att leda om bäcken ingår i prövningen för vattenverksamhet och är en separat process som prövas hos Länsstyrelsen.

Trafik

Vi undrar hur och via vilken väg ni tänker forsla schaktningsmassor? Vad händer om folk inser att det finns en smidig infart till fabriken via gryttjomsvägen? Motorvägen och i synnerhet Torsbodabacken är redan idag en mycket stor risk för trafikstockning. Särskilt i vinterväglag. Kommer lastbilar istället välja den södra infarten till Söråker, och sedan åka till fabriken via Gryttjomsvägen?

I vilken utsträckning kommer arbetsfordon att använda sig utav gryttjomsvägen?

Gryttjomsvägen är en väg med ett mjukt underlag som kräver mycket underhåll och utan tjäle så har den en restriktion på 3.5 ton. Mycket oförutsägbart väglag under samtliga årstider.

Järnvägen är även den, en risk för att yrkesfordon kan bli stående.

Kommentar: En tillfällig väglösning vid E4 är tänkt att användas för byggetrafiken när området ska iordninggöras. Gryttjomsvägen är ingen allmän väg utan en enskild väg där medlemmarna i gemensambetsanläggning kan vara med att påverka den framtida trafiken i området. Det finns inga planer på att den ska användas för gods eller byggtransporter. E4 är den huvudsakliga angöringsvägen till planområdet.

Ekonomi

Allt som nämns ovan, anser vi resulterar i ett minskat värde på fastighet och tomt. Troligt så kommer fastigheten bli betydligt mindre åtråvärd på marknaden, och därav kommer våra personliga investeringar kännas riskabla. Vi vill ha en värdering av ägor, som är oberoende av vad denna detaljplan medför. Vi vet vad ägorna är värderade till innan denna detaljplan uppdagades, Trots översiktsplanen som legat i 30 år. Om värdet förändras drastiskt så blir våran ekonomiska situation eventuellt förödande.

Kommentar: Vid planläggning görs en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. En fastighetsägare måste i de flesta fall acceptera att närliggande mark detaljplanläggs utan att någon ersättning utgår. Ett genomförande av detaljplanen kan ge negativa effekter på omgivande

fastigheter, t.ex. av de skäl ni nämner. Samtidigt kan ett genomförande även leda till positiva effekter så som ökad tillväxt, allmän prisökning på fastighetsmarknaden, förbättrad infrastruktur och service i närområdet.

Detaljplanen utgår ifrån kommunens översiktsplan som pekar ut området som lämpligt för att pröva för industriändamål. Området har sedan slutet på 1980-talet funnits med i kommunens strategiska planer.

Planförslaget bedöms inte medföra att ägare av omgivande fastigheter förhindras att fortsätta använda sina fastigheter på samma sätt som tidigare. Det finns därför ingen skyldighet för kommunen att betala ersättning eller lösa in fastigheter med anledning av detaljplanen.

Vid genomförandet kan däremot en exploatör eller verksamhetsutövare som vill bedriva en specifik verksamhet ha intresse av dialog om skadeförebyggande åtgärder eller förvärv av fastigheter. För frågor om detta hänvisas till nuvarande ägare av marken inom planområdet.

Personliga farhågor och tankar

Det undgår nog ingen att vi är några av dem som kommer drabbas hårdast av denna etablering, därför är det viktigt för oss att uttrycka våra tankar och farhågor.

Detta planförslag kommer på alla plan att förändra vår livssituation.

I dagsläget så bor vi omgivna av ett rikligt djurliv och en tät, rolig skogsnatur. Vi har valt att bosätta oss här för att komma undan oljud och ljusföroreningar, inte för att bo närmsta granne med dessa.

Vi vill inget hellre än att få fortsätta leva i denna miljö, men om man utgår från eran plan så ser den miljön som vi känner den, ut att upphöra att existera.

Vad ser ni för lösningar för att vi ska ha en dräglig livssituation samtidigt som etableringen påbörjas och genomförs?

Om/när Northvolt och Volvo (eller annan energiintensiv industri) slutligen landar i denna detaljplan, så vill vi lyfta frågan vidare med eventuella förslag på lösningar för oss och vårt boende.

Kommentar: Vid planläggning görs en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. En fastighetsägare behöver i de flesta fall acceptera att närliggande mark detaljplanläggs utan att någon ersättning utgår. Ett genomförande av detaljplanen kan ge negativa effekter på omgivande fastigheter, t.ex. av de skäl ni nämner. Samtidigt kan ett genomförande även leda till positiva effekter så som ökad tillväxt, allmän prisökning på fastighetsmarknaden, förbättrad infrastruktur och service i närområdet.

Detaljplanen utgår ifrån kommunens översiktsplan som pekar ut området som lämpligt för att pröva för industriändamål. Området har sedan slutet på 1980-talet funnits med i kommunens strategiska planer.

Planförslaget bedöms inte medföra att ägare av omgivande fastigheter förbindras att fortsätta använda sina fastigheter på samma sätt som tidigare. Det finns därför ingen skyldighet för kommunen att betala ersättning eller lösa in fastigheter med anledning av detaljplanen.

Vid genomförandet kan däremot en exploatör eller verksamhetsutövare som vill bedriva en specifik verksamhet ha intresse av dialog om skadeförebyggande åtgärder eller förvärv av fastigheter. För frågor om detta hänvisas till nuvarande ägare av marken.

Ala 1:49 Ej sakägare

Dagens situation.

Redan idag är det problem på sträckan speciellt morgon och em/kväll, tät trafik och alldeles för höga hastigheter. I stort sett alla utfarter för oss som bor efter vägen har skymd sikt i form av kurvor, backkrön mm. I princip har man på många utfarter pga skymd sikt max 3-4 sekunder på sig att ta sig ut på och över vägen, både med bil eller gående. (En bil som kör ca 70 km/h vilket är en uppskattad vanlig hastighet, går ju med en hastighet av ca 20 m/s) Dessutom används vägen, som saknar separat gång/cykelväg, av skolungdomar till och från främst Ala skola. Nu blev ju vägen sk bygdeväg för ett drygt år sedan, men hastigheterna och mängden trafik har inte minskat nämnvärt för det.

Det är även problem med lastbilar och långträdare som kör den här vägen i stället för ”stora vägen (684) från Söråker till E4.

Jag mfl har försökt bli via medborgarförslag, kontakt med Trafikverket och Länsstyrelsen att få till ett förbud för genomfart för tung trafik (undantaget buss). Även uttryckt att få ner max hastighet till 40 km/h. Det har dessvärre mötts med ”kalla handen” från samtliga nämnda.

Farhågor vid ev etablering av batterifabriken

- Trafikmängden kommer att öka avsevärt på sträckan.

Man kan tänka sig att befolkningsmängden ökar i Söråker samt att gästarbetare mfl hyr bor boende i Söråker eller längre ut. Då kommer vägen med all säkerhet att användas som genomfartsled.

- Hastigheten kommer att öka, tex hade sca stora problem vid Östrandsbygget med gästarbetare som körde som galningar till och från sina hyrda boenden.

Förslag, synpunkter

- Att etablera en ”södra infart” till området via nuvarande Gryttjomvägen är ett mycket dåligt förslag då trafikmängden automatiskt kommer att öka.

- Försök redan nu att verka för att Rigestavägen inte ska användas som genomfartsled från Söråkershållet. Styr över trafiken till väg 684 som är både bredare och säkrare.

Kommentar: Den huvudsakliga angringen till området ska ske via E4. Gryttjomsvägen är inte lämplig för godstrafik till och från planområdet. Däremot kan den fungera för personbil, gång- och cykeltrafik. Gryttjomsvägen är ingen allmän väg utan en enskild väg där medlemmarna i gemensambetsanläggning kan vara med att påverka den framtida trafiken i området.

För Rigestavägen är Trafikverket väghållare och kommunen kan inte reglera trafiken där med t ex. lokala trafikföreskrifter.

Torsboda 5:9

Yttrande 1.

Lämnar härmed de kraftigaste protester mot att bygga denna stora batterifabrik i detta område. Väster E4 finns nu mark klar för industri, därmed inga svårigheter med inlösen. Väster Gökböle, norr om järnvägen ovanför Fjäl och Stavreviken finns stor obebyggd mark. Industrispår och väg till hamnen finns redan. Av - och påfart till E4 vid virkesterminalen, utan problem i den kända Torsbodabacken. Nära till älven för batterifabrikens vattenförsörjning, och en kort bro till flygplatsen nära. Väg till kyrkan och de boende i Hässjö skulle kunna länkas på för att undkomma den nuvarande undermåliga och livsfarliga av - och påfart till E4.

Dragning av el till andra sidan E4 är inte omöjlig. Att lägga en fabrik med mycket miljöfarliga ämnen mitt i bebyggelse är helt förkastligt. Förutom bostadsbebyggelse, bensinstation, finns även en skola med 200 – 300 elever i närheten. Vid en katastrof som till exempel brand eller utsläpp måste med all säkerhet E4, järnväg och flygplats stängas.

Spränga och schakta berg för att få till en plan byggnad är en stor miljö och markförstörelse i naturen. Med klimatförändringar kommer det bli mer och mer naturkatastrofer. Vad händer vid skyfall med översvämningar, eller när snökanonerna drar in? Ingen naturlig mark finns då kvar i området som kan ta emot detta. Sabotage,

intrång och utslagning av IT – teknik är ett allt vanligare och oroligare problem, som det ej går att försäkra sig mot.

Många cyklar, promenerar och åker skidor genom Gryttjom. En levande landsbygd med djur och rik fauna med mycket olika blommor, fjärilar och insekter för barnen att upptäcka. Alla vill inte ta bilen till Y:et delat för rekreation när det finns alldeles i närheten.

Gärna fabriker och arbetstillfällen, men inte på kommuninvånarnas bekostnad. Finns ingen ursäkt till att förstöra allas vår livsmiljö, välmående och trevnad när det finns andra alternativ.

Kommentar: Planförslaget utgår från riktlinjer och intentioner från kommunens översiktsplan som pekar ut det aktuella området men också andra sidan E4 som möjliga industriområden. Det aktuella området har i dagsläget bäst förutsättningar rent tekniskt för att lokaliseras för en industriverksamhet. En riskutredning har genomförts som visar på att det finns förutsättningar för en industrietablering på platsen. Vidare riskutredning kan behövas för en verksamhet som kräver miljötillstånd. Planområdet är utrett för att kunna ta hand om skyfall motsvarande 200-års regn.

Yttrande 2.

Oerhört sorgsamt för de närmsta fastigheterna. Oljud från lastning vid järnväg och buller. Utsikt från huset försvinner, en idyllisk tomt med havsutsikt blir inget värd för en vanlig privatperson att köpa och förvalta.

Oro för det egna vattnet och hur sprängningar ska påverka husets skick.

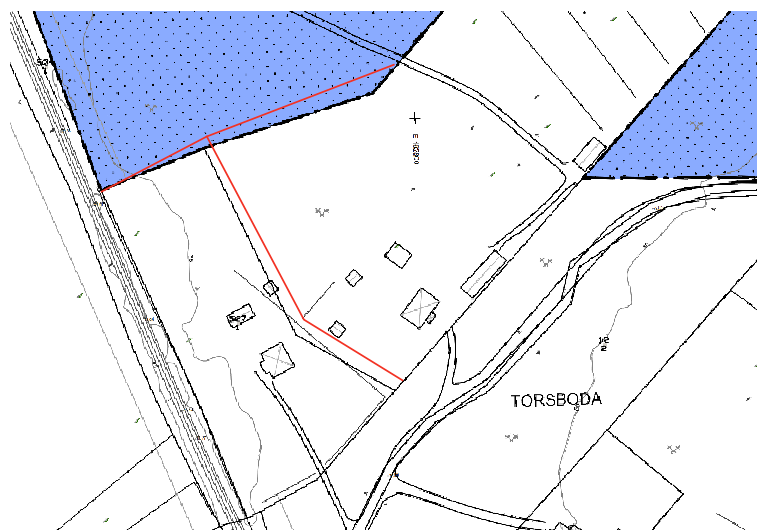
Om fabriken blir av, lös in husen i närområdet eller flytta fastigheterna. Dra om järnväg eller elnät och flytta fabriken längre upp i skogen.

En fråga om fastighetsgränsen är korrekt i detaljplanens grundkarta ställdes också av fastighetsägaren till Torsboda 5:9 under samrådsmötet.

Kommentar: Planförslaget utgår som tidigare nämnt från kommunens översiktsplan. Området har sedan slutet av 1980-talet varit strategiskt utpekade som ett möjligt industriområde. Vid ett genomförande av detaljplanen kommer ett kontrollprogram för omgivningspåverkan att behövas upprättas.

Planförslaget bedöms inte medföra någon skyldighet för kommunen att betala ersättning eller lösa in fastigheter. Vid genomförandet kan däremot en exploatör eller verksamhetsutövare som vill bedriva en specifik verksamhet ha intresse av dialog om förvärv av fastigheter eller skadeförebyggande åtgärder. För frågor om detta hänvisas till nuvarande ägare av marken inom planområdet.

Gränsen har sedan samrådet kontrollerats och en viss justering ska göras i kartunderlaget. Se bild nedan.

Torsboda 5:10, 5:21 och Ala 1:23

När vi deltog i presentationen av planen på Söråkers Folkets Hus blev vi milt sagt chockade när vi fick se illustrationen av planen. Det var svårt att ta till sig bilden av en 20 m hög slänt och ovanpå detta 20 m höga byggnader. Våra fastigheter ligger väster om planområdet och järnvägen. Mellan oss och järnvägen ligger öppen mark i form av åker.

Vi tycker att det är bra om Timrå kommun kan få fler arbetstillfällen. Det som är jobbigt är att vår närmiljö påverkas mycket. En kompromiss och en hjälp för oss att acceptera förändringarna kan vara att hänsyn tas till våra nedanstående synpunkter.

I slutet av 80-talet presenterades delar av det nu föreslagna industriområdet som lämpligt för industri i översiktsplanen. Vi deltog då tillsammans med andra närboende i protester mot detta. Protesterna lugnade ner sig när vi fick löfte om att området endast skulle användas för småskalig industri. På grund av detta löfte känner vi oss nu ganska lurade.

Naturvärden

Aven om många av de beskrivna naturvärdena inte direkt påverkas

I vårt område, Brännhälla, finns höga naturvärden. Vi har rådjur, älg, grävling ja till och med lodjur som hälsar på. Det finns också många arter av fåglar. Bl.a. har spillkråkan syns till. Många flyttfåglar som svanar och gäss stannar till på åkern mot järnvägen under flytten. Annat spännande är att mnemosynefjärilar syns här på sommaren. Kanske inte så konstigt eftersom det växer gott om smånunneört här. Eftersom mycket skog kommer att försvinna i vårt närområde är det stor risk att våra naturvärden påverkas i stor utsträckning.

Kommentar: En naturvärdesinventering samt en kompletterande utredning för Mnemosynefjärilen har genomförts för planområdet. Det finns värden som kommer att påverkas med ett genomförande av detaljplanen. Dispens från biotopskydd och eventuell artskyddsförordningen behöver göras för planens genomförande. Gällande mnemosynefjärilen är det aktuella planområdet inte bedömd som en lämplig plats för den. Däremot är åkermarken och det mer öppna jordbrukslandskapet en mer naturlig hemvist för fjärilen. Planen bedöms inte påverka beståndet av fjärilen negativt.

Vatten

Väster om planområdet i Brännhällaområdet finns ett antal brunnar. Vad vi kan se har ingen undersökning gjorts av riskerna för att dessa brunnar kan bli påverkade av utbyggnaden. Det gäller både risken för att vattentillgången påverkas och risken att brunnarna ska förorenas. Vi måste få information om detta.

Kommentar: En utökad brunnsinventering har genomförts. Inga brunnar bedöms påverkas av en grundvattensänkning då det inte finns några brunnar inom influensområdet.

Buller

Vi är oroliga för att buller kommer att störa oss om höjdskillnaden genomförs som det beskrivits. Ljudet, bullret, kan "rinna" ner över oss och bli betydligt besvärligare än vad som anges i planhandlingarna. Fenomenet är känt i samband med t.ex. vägbyggnationer.

Kommentar: En bullerutredning har genomförts som bygger på konsekvenser av ett utbyggt fabriksområdet med intern trafik och produktion. Utredningen visar på att det finns goda förutsättningar med stort marginal uppfylla riktvärden om industribuller.

Väg- och järnvägsfrågor

Planområdet är delvis utnyttjat som område för rekreation och friluftsliv. Vad vi kan se har ingen hänsyn tagits till att skidspåret från Söråker till Lappstegestugan går inom planområdet. Spåret korsar E4 genom att tunneln för järnvägen utnyttjas. Spåret är frekvent utnyttjat.

Rigstavägen och Gryttjomsvägen används av många motionärer som en promenad slinga från Söråker.

På E4 är Torsbodabacken ett välkänt problem. Så snart det är snö och /eller halka blir många långtradare och lastbilar stående i backen med påföljd att vägen kan bli helt oframkomlig för all trafik. Åtgärder för att motverka detta måste vidtas. Särskilt när trafiken ökar vid en utbyggnad av planområdet.

Det nämns ingenstans att järnvägen skulle kunna användas för arbetspendling. Fundera på det.

Kommentar: En dialog har haft med friluftsförbundet om skidspåret. Bedömningen från friluftsförbundet är att det under de senaste åren varit svårt att få till ett spår där utifrån snöläget samt att det inte är en särskilt populär delsträcka. En fortsatt dialog med friluftsförbundet kommer att ske.

Det finns inget hinder för att fortsatt användas sig av Rågstavägen och Gryttjomsvägen som promenadslänga. I arbetet med detaljplanen är Trafikverket en samrådspart som också bedömer planförslaget och dess förslag på åtgärder för att minska problemet med transporter som kör fast vintertid. Att använda sig av järnvägen som möjlighet för arbetspendling är svårt. Ådalsbanan går på full kapacitet och att anlägga ett stationsläge i Söråker bedöms inte vara möjligt utifrån nuvarande situation. Den framtida järnvägen planeras ligga utanför Söråkers tätort och bedöms inte heller kunna skapa goda förutsättningar för ett stationsläge.

Kulturmiljö mm

I närområdet till planen, kanske även inom planområdet, har samerna vandrat dels för att flytta sina renar och dels för att sälja sina varor som skidor och slöjdalster. Alldeles utanför planområdet, nära Gryttjomsvägen, finns ristningar som samerna gjort. Se närmare på Riksarkivets Fornsök. LI 935:406 Ristning, medeltid/historisk tid Fornlämning RAÄ-nummer: 115:1. Det vore tråkigt om fornlämningar i området skulle försvinna. Detta måste bevakas när markarbetena görs.

Kommentar: Genom kulturmiljölagen finns lagkrav på att vid själv genomförandet av detaljplanen så ska skador på kulturmiljön undvikas eller begränsas.

Byggnationer och höjdförändringar

Höjdförändringar och byggnationer enligt förslaget till plan känns groteska. Vårt förslag är att allt görs för att hålla ner marknivåerna. Det kan vara lämpligt att terrassera marken i kanske tre nivåer så att vallen mot järnvägen blir betydligt lägre. Det vore också bra om en skogsridå kan anläggas innan och på vallen.

Kommentar: Planförslaget justeras till att gälla minsta lutning vilket tillsammans med höjdiintervaller som finns i detaljplanen gör att man skulle kunna hålla nere marknivåerna och kunna bygga i etage. Det finns inga hinder för att det skulle kunna finnas en vegetationsridå på vallen, dock behöver vallen uppnå stabilitetsvärden gentemot järnvägen vilket skulle kunna påverka typ av växtlighet.

Torsboda 5:27

Som sakägare och närmsta "granne" med det tilltänkta området för detaljplanen vill jag framföra nedanstående synpunkter på planförslaget.

Min fastighet, Torsboda 5:27, används idag som hästgård med såväl hästar som andra djurslag. Gården har hagmark bl.a angränsande till den tilltänkta markhöjningen på 20 m. Mellan min fastighet och höjningen föreslås Torsbodabäcken dras om, och förutom nuvarande stora flöde (ffa under våren och vid regnperioder) är det även tänkt att vatten från området ska ledas ner. Kring bäcken idag är det knappt möjligt att gå eller rida under perioder med mycket flöde, då marken runt bäcken är extremt blöt. Jag ser påverkan på min fastighet som mycket stor om man enligt förslaget skulle leda om bäcken och användning av gården för mitt ändamål skulle bli omöjligt, då marken skulle bli för blöt.

Med tanke på de giftiga ämnen som kommer hanteras på fabriken för såväl batteritillverkning som föroreningar från industri och personaltransporter, skapar även det en risk för grundvattnet, dels att marken på fastigheten bli förorenad, och dels att dricksvatten i eget borrhål blir förorenat.

Kommentar: Tanken är att bäcken ska ligga på en nivå som inte påverkar dagens grundvattennivå, vilket då inte skulle kunna ge någon påverkan på närboendes brunnar eller marker. Bäckens utformning avser att kunna avleda tillräckliga mängder dagvatten för att kunna behålla befintliga förhållanden. Gårdens användningsändamål bedöms inte påverkas.

Föroreningar inom planområdet ombändertas i täta dagvattenanläggningar. Dessa är beräknade för att kunna ombänderta 200-årsregn. Dagvattenanläggningarna är också anpassade för att ombänderta vatten vid skyfall och brand.

Förorening från personaltransporter via väg ombändertas av väganläggning.

Den föreslagna markanvändningen skulle innebära en stor påverkan på boendemiljön och vyer. En höjning av marken med 20 m bakom fastigheten, och därtill byggnader upp till 40 m, skulle innebära en barriär på upp till 60 m bakom min fastighet, vilket kommer förändra hela perspektivet på gården och givetvis även förändra värdet på fastigheten. Upplevelsen skulle bli att bo mitt i ett industriområde, vilket inte var avsikten när fastigheten förvärvades och renoverades för avsett ändamål som hästgård. Till detta kommer buller (som idag är obefintligt förutom när något enstaka industritåg passerar) och det skulle medföra störningar såväl utomhus som inomhus, både under färdigställande av marken, bygget och därefter från drift.

Att leva och bo ett område med dessa störningar är ingen hälsosam miljö för varken människor eller djur.

Den odling för som sker på fastigheten idag skulle påverkas av miljögifter och damm från bygge och industri.

Sammanfattningsvis skapar planförslaget en boendemiljö som blir omöjlig att leva i, och även omöjlig att bedriva djurverksamhet kring.

Kommentar: Planförslaget utgår från kommunens översiktsplan. Området har varit aktuellt för industriändamål i kommunens strategiska planer sedan slutet av 1980-talet. Inom ramen för detaljplanen utreds förutsättningarna för markanvändningen och dess konsekvenser för bland annat närboende, djur och natur. Baserat på underlaget som framtagits för detaljplanen är bedömningen att platsen är lämpligt för industriändamål. Planförslaget innebär en stor förändring visuellt för närboende jämfört med dagens situation. Dock visar befintliga utredningar på att fastigheterna i närområdet ska kunna fortsätta med samma användning som idag.

Övrigt

Detaljplanen innefattar en obegriplig förklaring kring Gryttjomsvägen. Dels påstås att vägen ska användas för framförallt gång/cykeltrafik för fåtal passerande in på området, dels föreslås både Rågstavägen och Gryttjomsvägen breddas för mer trafik och det ska anläggas gång/cykelväg och ev planer för busslinje.

Gryttjomsvägen används förutom av de boende idag som gång och löpväg för motionärer, ridväg för hästägare, och motionärer passerar på skidor och cykel på vägen. Har man tänkt ha en smal grind som ej rymmer fordon från gryttjom in till området, eller har man tänkt ha en väg för fordonstrafik?

En ökning av trafiken på vägen skulle påverka nuvarande användningsområden negativt.

Kommentar: Gryttjomsvägen är ingen allmän väg utan en enskild väg där det inte är lämpligt att ha godstrafik till området. Då det är en enskild väg styrs användningen och vägens funktioner av delägande fastigheter. Däremot går det busstrafik längs med Rågstavägen och ett hållplatsläge i närheten av Gryttjomsvägen skulle kunna innebära att man kan gå längs med vägen upp till området.

På och utanför min fastighet, dvs på Gryttjomsvägen, ses varje år flera exemplar av Mnemosynefjärilen som flyger både enskilt och parvis. Fjärilarna syns under enstaka veckor i början av sommaren på samma plats.

Någon inventering av fjärilen har enligt detaljplanen inte gjorts senaste 10 åren, och min åsikt är att detta bör göras för att inte riskera att utrota de exemplar som finns. Ett ökat trafikflöde på Gryttjomsvägen riskerar att fjärilen utrotas i nämnt område.

I övrigt är områdets djurliv rikt, både vad gäller andra fjärilsarter, fågelliv, björn, lo, varg, rådjur och älg är djur som rör sig i området för detaljplanen. Hur påverkas alla dessa djurslag om man omvandlar deras livsmiljö till ett industriområde? Hur påverkas djurlivet om man leder om Torsbodabäcken?

Kommentar: Påverkan på mnemosynefjärilen är utredd för detaljplanen. Åkermarken och Gryttjomsvägen bedöms vara miljöer där fjärilen kan förekomma. Det finns dock mer lämpade

lokaler för fjärilen på andra platser i närområdet och i Söråker. Planförslaget bedöms inte innebära något hinder för bevarandestatusen för mnemosynefjärilen.

Skogsmark försvinner vilket påverkar djurlivet, dock finns det stora sammanhängande skogsmarker kvar och planförslaget bedöms inte påverka djurlivet för övrigt vilt på ett nämnvärt negativt sätt.

Vid omledningen av bäcken finns goda förutsättningar att skapa en miljö som inte ska påverka djurlivet negativt. Det är dock i prövningen av vattenverksambet som detaljerna för detta skapas.

Området för detaljplanen påstås inte användas i dagsläget. Jag vill förklara att området i dagsläget används som strövområde, för rastning av hundar, för ridning, vintertid anläggs skidspår till lappstegestugan genom området, ett skidspår som många skidåkare använder. Skoteräkning förekommer även det. Planförslaget påverkar många som använder området på sin fritid!

Detaljplanen ogillas då påverkan på boendemiljö, natur och djurliv blir för stora med nuvarande förslag.

Mitt förslag är att man backar till den tidigare planen som innebar småskalig industriverksamhet, och innebar ett område som inte låg angränsande till fastigheterna i Gryttjom.

Kommentar: Planbeskrivningen ska inte tolkas som att området inte används i dagsläget. Det är dock inget utpekade rekreationsområde, men självklart är skogsområden alltid av intresse för friluftslivet. I avvägningen mellan enskilda och allmänna intressen har vikten av en stor arbetsplats med regional bärighet bedömts viktigare än möjligheten till friluftsliv inom planområdet.

Torsboda 5:50

När vi köpte vår fastighet för drygt ett år sedan var det kanske inte en enorm industriplanläggning vi önskade som granne, men vår inställning är i grunden positiv då vi förstår vilken möjlighet en etablering av tex Northvolt är för Timrå med omnejd. Vi vill dock redogöra för vår oro runt de visuella aspekterna av närmiljön samt farhågor kring hur byggprocessen och framtida verksamhet riskerar påverka på vår fastighet.

Den visuella miljön är viktig för oss och något vi hoppas tas i beaktning. Den nuvarande kraftledningsgatan som löper över vår fastighet medför att vi inte på något vis kan skymma sikten mot den planerade fabriken. I planförslaget skriver ni att kraftledningen behöver flyttas och placeras i utkanten av fastigheten. Om det innebär att även den del av kraftledningen som i dag skär över vår fastighet flyttas är det naturligtvis tacksamt från vårt perspektiv. Det skulle möjliggöra plantering av större

träd vid den nuvarande kraftledningsgatan för att i så stor utsträckning som möjligt skymma fabriken från vår fastighet. Om den nuvarande kraftledningsgatan över vår fastighet består, ser ni isåfall någon annan lösning för att skymma fabriken?

Kommentar: Ledningssträckningen kommer att fortsatt löpa över Torsboda 5:50 i befintligt läge. Slänten från järnvägen och upp mot verksamhetsområdet kan innehålla vegetation som kan minska det visuella intrycket något.

På gården har vi idag hästar på lösdrift och bedriver även avel i liten skala. Alla hästar (och dräktiga ston i synnerhet) kan vara känsliga för höga/plötsliga ljud, buller och vibrationer. Vi förmodar att det under byggtiden kommer att väsnas en hel del och även förekomma sprängning. Särskild hänsyn behöver därför tas till att vi har djur på gården.

Om verksamheten orsakar buller ser vi positivt på om t.ex ett bullerplank upprättas i kanten av vår fastighet längs med järnvägen.

Vårt hus är ett gammalt timrat hus och vi har nyligen renoverat badrum och tvättstuga samt installerat bergvärme. Vi oroar oss för att arbeten under byggtiden kan orsaka vibrationer som kan ge skador på huset, bergvärmeanläggningen eller den egna anläggningen för vatten (borrad brunn).

Naturligtvis finns även en oro kring hur en olycka (t.ex utsläpp, explosion eller brand) på den här typen av anläggning kan påverka vattnet, fastigheten och vår hälsa.

Kommentar: Ett kontrollprogram för omgivningspåverkan behöver upprättas i samband med att planen ska genomföras. Detta för minska/undvika störningar och olyckor. En anläggning av den tänkta storleken och innehållet kräver miljötillstånd och där kan man i detalj gå in mer på riskreducerande åtgärder.

Böle 1:353 Ej sakägare

Yttrande 1

E4 är redan idag kraftig överbelastad. Vi som har hus vid E4 lider redan idag av psykisk ohälsa och varken trafiksäkerheten eller luften vi andas är bra. Det är för mycket buller dygnet runt. Korsningen Högsnäs är extremt utsatt och farlig! Fordon kör i 100-120 och i den korsningen ska våra barn gå över en hårt trafikerad E4 för att nå busshållplatserna! Det är livsfarligt! Halt. För mycket trafik som bullrar och kör för fort dygnet runt. Mer industri ger ännu mer problem och ohälsa.

Man bör dra om E4 för att trafiken inte ska störa innan samt minska miljöpåfrestningarna. En industri efter E4 i Torsboda/Söråker där tung trafik

kommer öka ytterligare mellan Härnösand och Timrå är inte önskvärt då E4 idag är ett stort miljö och hälsproblem för oss boende efter E4.

Förr gick det bra men inte idag som det ser ut! Det är för mycket trafik! Oljud från E4 idag skapar psykisk stress och ohälsa!

Yttrande 2

Ökad industri ger ökad belastning på en E4 som inte idag uppfyller trafik och miljö samt hälsokrav då dessa problem ökas extremt på senare år. Pga ökad ohälsa och psykisk stress bör omdragning/ljuddämpning samt minskning av trafik/ alt avledning av fordon samt avgasutsläpp minskas för boende efter E4 mellan Härnösand och Timrå.

Dra om E4an först. Hälsa, välmående och miljö är viktigare än industrier och jobb.

Kommentar: Planförslaget utgår ifrån kommunens översiktsplan där område är utpekat som ett möjligt industriområde. Vidare är Trafikverket en samrådspart i planprocessen och en förutsättning att få planområdet att fungera är en välutformad och trafiksäker trafikplats. Det finns inga avsikter om att göra en ny sträckning av E4, det är också en separat process som inte kan hanteras i denna process.

Torsboda 5:14

Flytta upp ”norrut”, köp in mark så kommer fabriken en längre bit från bebyggelsen. Känner oro för att mark och byggnad kommer bli för högt. Oro för att järnvägen och stickepår kommer att medföra oväsen och höga ljudnivåer. Oro för fastighetsvärdet.

Bra för bygden som sådan med fler arbetstillfällen m m.

Kommentar: Vid planläggning görs en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Ett genomförande av detaljplanen kan ge negativa effekter på enskilda fastigheters värde. Samtidigt kan ett genomförande även leda till positiva effekter så som ökad tillväxt, generell prisökning på fastighetsmarknaden, förbättrad infrastruktur och service i närområdet. Planförslaget bedöms inte medföra att ägare av omgivande fastigheter förhindras att fortsätta använda sina fastigheter på samma sätt som tidigare.

Delar norr om området innehåller för svåra utmaningar i form av större vatten och svårare infrastrukturlösningar.

I dagsläget planeras inte för något stickepår upp mot planområdet.

Torsboda 5:24

Vi vill att man tittar på möjligheten att schakta ner området. Nuvarande förslag på höjd vid järnvägen skapar en hög barriär och förfular omgivningen för de boende i Torsboda och Gryttjom.

Kommentar: Planförslaget ger med höjd och lutningsbestämmelser möjligheter till lägre slänter än vad som visas i illustrationerna. Att schakta ner området mer skulle kunna skapa svårigheter med trafiklösningar och eventuellt påverka förhållandet för grundvattnet.

Miljö- och byggkontoret
Olof Lindstrand
Planarkitekt